

Kinh Duy Ma Cật phổ thơ

First Printing, 2022

Images: OpenClipart – Vectors on Pixabay

ISBN: 978-1-4717-1295-1
Imprint: Lulu.com

Kinh
Duy Ma Cật

Phổ thơ

Hán dịch: Pháp Sư Cưu Ma La Thập

Việt dịch: Hòa Thượng Thích Duy Lực
Cư sĩ Quang Bùi

Phổ thơ: KT Cát Quang Huy

Biên tập: Tiểu Long Nữ Huệ Tâm
Tôn Nữ Như
Tôn Nữ Như Hạnh
Tôn Nữ Thanh Xuân
Phật Tử Diệu Chánh
Đức Dương Rose tự Đào Hồng,
Pháp danh Diệu Huyền Thanh
Đạo Hữu Đỗ Xuân Phong
Đạo Hữu Bùi Thị Tố Hồng

Nhân Ngày Đức Phật Thích Ca Thành Đạo,
Phật Lịch 2566
Mê Sa Cung, Arizona, Hoa Kỳ
Washington DC, Hoa Kỳ
California, Hoa Kỳ
Hà Nội, Đà Nẵng, Huế,
TP Hồ Chí Minh, Kiên Giang, Việt Nam
Würselen, Đức

MỤC LỤC

NGHI THỨC TRÌ TỤNG

Tịnh Pháp Giới Chân Ngôn
Án lam. Xóa ha. (3 lần)

Tịnh Tam Nghiệp Chân Ngôn
Án ta phạ bà phạ, truật đà ta phạ, đạt mạ ta phạ, bà phạ truật độ hám. (3 lần)

An Thổ Địa Chân Ngôn
Nam mô tam mãn đa, một đa nẩm, án độ rô độ rô, địa rị ta bà ha.(3 lần)

NGUYỆN HƯƠNG

Nguyện đem lòng thành kính
Gửi theo đám mây hương
Phưởng phất khắp mười phương
Cúng dường ngôi Tam Bảo
Thề trọn đời giữ Đạo
Theo Tự Tánh làm lành
Cùng Pháp Giới chúng sanh
Cầu Phật từ gia hộ
Tâm Bồ Đề kiên cố
Xa bể khổ nguồn mê
Chóng quay về bờ Giác

Nam Mô Hương Cúng Dường Bồ Tát Ma Ha Tát (3 lần)

TÁN THÁN PHẬT

Đấng Pháp Vương vô thượng
Ba cõi chẳng ai bằng
Thầy dạy khắp trời người
Cha lành chung bốn loài
Quy y trọn một niệm
Dứt sạch nghiệp ba kỳ
Xưng dương cùng tán thán
Ức kiếp không cùng tận.

QUÁN TƯỞNG PHẬT

Phật chúng sanh tánh thường rỗng lặng
Đạo cảm thông không thể nghĩ bàn
Lưới đế châu ví đạo tràng
Mười phương Phật hiện hào quang sáng ngời
Trước bảo tọa thân con ảnh hiện

Cúi đầu xin thệ nguyện quy y.

Chí tâm đảnh lễ: *Nam Mô Tận Hư Không Biến Pháp Giới Quá Hiện Vị Lai Thập Phương Chư Phật, Tôn Pháp, Hiền Thánh Tăng Thường Trụ Tam Bảo. (1 lạy)*

Chí tâm đảnh lễ: *Nam Mô Ta Bà Giáo Chủ Điều Ngự Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật, Đương Lai Hạ Sanh Di Lặc Tôn Phật, Đại Trí Văn Thù Sư Lợi Bồ Tát, Đại Hạnh Phổ Hiền Bồ Tát, Hộ Pháp Chư Tôn Bồ Tát, Linh Sơn Hội Thượng Phật Bồ Tát. (1 lạy)*

Chí tâm đảnh lễ: *Nam Mô Tây Phương Cực Lạc Thế Giới Đại Từ Đại Bi Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật, Đại Bi Quán Thế Âm Bồ Tát, Đại Thế Chí Bồ Tát, Đại Nguyện Địa Tạng Vương Bồ Tát, Thanh Tịnh Đại Hải Chúng Bồ Tát. (1 lạy)*

Nam Mô Đại Thông Phương Quảng Hội Thượng Phật Bồ Tát (3 lần)

Lò trầm vừa nóng
Pháp giới hương xông
Mười phương hải hội Phật xa thông
Tùy chỗ kết mây lành
Lòng thành khẩn mong
Chư Phật hiện hư không

Nam Mô Hương Vân Cái Bồ Tát Ma Ha Tát (3 lần)

KHAI KINH KỆ

Vô Thượng cao siêu pháp rộng sâu
Trăm ngàn muôn kiếp khó tìm cầu
Nay con nghe thấy xin trì tụng
Nguyện tỏ Như Lai nghĩa nhiệm mầu

Nam Mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật. (3 lần)

1. PHẬT QUỐC

Chính bản thân tôi nghe như vậy
Một thuở kia Phật tại Tỳ Da
Nơi vườn cây giống Am La
Đại tỳ kheo chúng thậm đa tám ngàn
Có ba mươi hai ngàn Bồ Tát
Khéo tu hành và rất nổi danh
Đại Thừa trí hạnh tựu thành
Chư Phật kiến lập oai thần Như Lai
Trì pháp rồi đã thành chánh pháp
Danh mười phương kiến lập đại thừa
Pháp âm sư tử giống vua
Mang vui cứu thế không chờ cầu mong
Khiến Tam Bảo thường còn tiếp mãi
Hàng phục ma oán trải vô vàn
Ngoại đạo tà kiến dẹp ngăn
Lìa hẳn chướng ngại buộc ràng thân tâm
Tâm thường an trụ nơi vô ngại
Phép tổng trì luôn mãi sẵn ngay
Sáu Ba La Mật đủ đầy
Có phép phương tiện biện tài sâu xa
Đắc chứng đà vô sanh pháp nhẫn
Và không còn đeo nặng chuyện tu
Pháp luân bất thối nhất như
Khéo hiểu pháp tướng căn cơ muôn loài
Đắc vô úy chỉ bày đại chúng
Siêng tu tâm nên đặng huệ năng
Tướng tốt đệ nhất trần gian
Không cần làm đẹp điểm trang ở đời
Danh tiếng cao vượt thời núi Tuyết
Và lòng tin vững chắc kim cương
Cam Lồ mưa pháp xuống trần
Thuyết pháp vi diệu pháp âm ngọt ngào
Dứt nhị biên sâu vào duyên khởi
Tập khí tiêu cho tới không còn
Liễu đạt diệu nghĩa pháp không
Khéo biết tâm thức sở hành chúng sinh
Không thể so vượt trên hạn lượng
Có huệ năng mường tượng Như Lai
Thập lực vô úy có rồi
Mười tám bất cộng đủ đầy trang nghiêm
Đã thoát khỏi búa liềm ác đạo
Nhưng hiện thân viếng dạo sáu đường

Để làm bậc đại y vương
Khéo trị các bệnh cứu nhân vô vàn
Đã tựu thành vô lường công đức
Khiến thế gian đều được trang nghiêm
Chúng sanh lợi ích ngay liền
Công đức viên mãn vững bền tín tâm
Các Bồ Tát nổi danh như thế
Ba mươi hai ngàn vị như sau:

Đẳng Quán Bồ Tát,
Bất Đẳng Quán Bồ Tát,
Đẳng Bất Đẳng Quán Bồ Tát,
Định Tự Tại Vương Bồ Tát,
Pháp Tự Tại Vương Bồ Tát,
Pháp Tướng Bồ Tát,
Quang Tướng Bồ Tát,
Quang Nghiêm Tướng Bồ Tát,
Đại Nghiêm Bồ Tát,
Bảo Tích Bồ Tát,
Biện Tích Bồ Tát,
Bảo Thủ Bồ Tát,
Bảo Ấn Thủ Bồ Tát,
Thường Cử Thủ Bồ Tát,
Thường Hạ Thủ Bồ Tát,
Thường Thảm Bồ Tát,
Căn Bồ Tát,
Hỷ Vương Bồ Tát,
Biện Âm Bồ Tát,
Hư Không Tạng Bồ Tát,
Chấp Bảo Cự Bồ Tát,
Bảo Dũng Bồ Tát,
Bảo Kiến Bồ Tát,
Đế Võng Bồ Tát,
Minh Võng Bồ Tát,
Vô Duyên Quán Bồ Tát,
Tuệ Tích Bồ Tát,
Bảo Thắng Bồ Tát,
Thiên Vương Bồ Tát,
Hoại Ma Bồ Tát,
Điện Đức Bồ Tát,
Tự Tại Vương Bồ Tát,
Công Đức Tướng Nghiêm Bồ Tát,
Sư Tử Hống Bồ Tát,
Lôi Âm Bồ Tát,
Sơn Tướng Kích Âm Bồ Tát,

Hương Tượng Bồ Tát,
Bạch Hương Tượng Bồ Tát,
Thường Tinh Tấn Bồ Tát,
Bất Hưu Tức Bồ Tát,
Diệu Sinh Bồ Tát,
Hoa Nghiêm Bồ Tát,
Quán Thế Âm Bồ Tát,
Đắc Đại Thế Bồ Tát,
Phạm Võng Bồ Tát,
Bảo Trượng Bồ Tát,
Vô Thắng Bồ Tát,
Nghiêm Độ Bồ Tát,
Kim Kế Bồ Tát,
Châu Kế Bồ Tát,
Di Lặc Bồ Tát,
Văn Thù Sư Lợi Pháp Vương Tử
vân vân

Có mười ngàn Phạm thiên vương
Đồng tên Thí Khí cùng hàng thứ dân
Các thế giới bốn thần châu với
Mười hai ngàn Thiên Đế uy nghiêm
Ngoài ra đại lực chư thiên
Cùng là vô số long thần Dạ Xoa
Càn Thát Bà Tu La thập chủng
Các tăng ni tứ chúng hàng hàng
Đều về nghe pháp đạo tràng
Phật vì đại chúng đạo vàng truyền tuyên
Núi Tu Di hiện tiền biển lớn
Sư tử tòa trùm trọn hội trường
Tỳ Da Ly ở hoàng thành
Có một trưởng giả nổi danh trong thành
Tên Bửu Tích cùng năm trăm vị
Là đại gia đến để cúng dường
Lọng báu cho Đức Thế Tôn
Oai thần của Phật lọng chung họp thành
Lọng duy nhất bao trùm thế giới
Từ núi sông cho tới thiên cung
Nhật nguyệt đều hiện bên trong
Chư Phật thuyết pháp mười phượng hiển bày
Trong lọng này thần thông của Phật
Cả đạo tràng lòng rất vui mừng
Tán thán là việc chưa từng
Trưởng giả Bửu Tích tán dương kệ rằng:

— Trích kệ của Hòa Thượng Thích Duy Lực —

Mắt trong dài rộng như hoa sen,
Tâm sạch đã vượt các Thiền Định.
Tịnh nghiệp lâu đời chẳng kể xiết,
Tịch diệt đảnh lễ dắt chúng sanh.
Đã thấy thần biến của đại thánh,
Phổ biến hiển hiện mười phương cõi.
Chư Phật thuyết pháp ở trong đó,
Tất cả chúng sanh đều thấy nghe.
Pháp lực của Phật vượt quần sanh,
Thường dùng pháp tài thí tất cả.
Hay khéo phân biệt các pháp tướng,
Mà nơi đệ nhất nghĩa chẳng động.
Đối với các pháp được tự tại,
Cho nên đảnh lễ Pháp Vương này.
Thuyết pháp chẳng hữu cũng chẳng vô,
Vì do nhân duyên các pháp sanh.
Vô ngã, vô tạo, vô thọ giả,
Những nghiệp thiện ác cũng chẳng mất.
Phật lực hàng ma từ nay khởi,
Kẻ đắc Cam Lồ Phật đạo thành.
Vô tâm, vô úy, vô thọ hành,
Mà được dẹp hết các ngoại đạo.
Thường chuyển pháp luân nơi đại thiên.
Pháp ấy bổn lai vốn trong sạch,
Trời người đắc đạo đó là chứng.
Tam bảo vì thế hiện trong đời,
Dùng diệu pháp nầy độ chúng sanh.
Thọ rồi chẳng lui thường tịch lặng,
Độ thoát sanh tử Đại Y Vương.
Kính lễ pháp hải đức vô lượng,
Khen chê chẳng động như Tu Di.
Đồng bực thương xót kẻ lành dữ,
Tâm hành bình đẳng như hư không.
Được nghe Pháp Bảo ai chẳng kính,
Nay dâng Thế Tôn lọng mọn này.
Đại thiên thế giới hiện trong đó,
Cung điện chư thiên và long thần.
Cho đến Càn Thát Bà, Dạ Xoa,
Mọi vật thế gian đều thấy rõ.
Phật hiện biến hóa đại bi này,
Chúng thấy hy hữu đề tán thán.
Nay con đảnh lễ Tam Giới Tôn,
Đại Thánh chỗ nương của mọi loài,
Tịnh tâm quán Phật đều hoan hỉ,

Được gặp Thế Tôn ngay trước mình,
Ấy là thần lực pháp bất cộng,
Phật dùng một âm để thuyết pháp.
Chúng sanh hiểu biết theo mỗi loài,
Đều cho Thế Tôn thuyết vì mình.
Ấy là thần lực pháp bất cộng,
Phật dùng một âm để thuyết pháp.
Chúng sanh hiểu biết theo mỗi loài,
Phổ biến thọ hành được lợi ích,
Ấy là thần lực pháp bất cộng,
Phật dùng một âm để thuyết pháp.
Hoặc có khiếp sợ hoặc hoan hỉ,
Hoặc sanh nhàm chán hoặc dứt nghi.
Ấy là thần lực pháp bất cộng,
Đảnh lễ Đức Phật đại tinh tấn.
Đảnh lễ bậc đặng vô sở úy,
Đảnh lễ trụ nơi pháp bất cộng,
Đảnh lễ tất cả Đại Đạo Sư,
Đảnh lễ hay dứt mọi trói buộc.
Đảnh lễ đã đến bờ bên kia,
Đảnh lễ hay độ những thế gian.
Đảnh lễ lìa hẳn việc sanh tử,
Thấu tướng khứ lai của chúng sanh.
Đối với các pháp được giải thoát,
Chẳng nhiễm việc đời như hoa sen.
Thường khéo vào nơi hạnh không tịch,
Liễu đạt pháp tướng vô quái ngại,
Đảnh lễ hư không vô sở y.
— Hết trích —

Thuyết kệ xong ông liền bạch Phật:
- Năm trăm người này phát tâm tu
Vô Thượng Chánh Đẳng đã lâu
Nguyện nghe tinh độ nhiệm mầu ra sao
Lại muốn biết hạnh sâu Bồ Tát
Xin Thế Tôn khởi phát lòng thương
Giải thích các hạnh phi thường
Của hàng Bồ Tát độ sanh cứu đời
Phật tiếp lời: Lành thay Bửu Tích
Biết hỏi vì lợi ích sau này
Các hạnh tịnh độ Như Lai
Ta nay sẽ nói các người lắng nghe
Cả hội trường chắp tay chăm chú
Các chúng sanh tất cả chính là
Cõi Phật của Bồ Tát mà

Tùy sự giáo hóa khắp đà chúng sanh
Mà nhận làm thế gian cõi Phật
Tùy các điều chế phục chúng sanh
Mà làm cõi Phật tịnh thanh
Tùy theo căn tánh trí năng thế nào
Mà nhận lấy nơi đâu tịnh độ
Muốn xây nhà phải có đất bằng
Ở nơi đất trống dễ dàng
Xây nhà ở giữa hư không chẳng thành
Vì muốn độ chúng sanh nên nguyện
Chọn đất lành tính chuyện dựng xây
Hư không chẳng chọn nơi này
Lại nữa Bảo Tích nên hay biết rằng
Trực tâm là cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Chúng sinh chẳng xiểm nịnh thời
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Thâm tâm là cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Ai công đức viên mãn thời
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Bồ Đề tâm cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Chúng sanh tu pháp Đại Thừa
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Bố thí là cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Chúng sanh hay hỷ xả thời
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Trì giới là cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Chúng sanh hành thập thiện thời
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Nhẫn nhục là cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Chúng sanh tướng hảo đủ đầy
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Tinh tấn là cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Siêng tu công đức đủ đầy
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Thiền tịnh là cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Ai nhiếp tâm chẳng loạn thời
Chuyển sanh về đó sống đời bình an

Trí huệ là cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Chúng sanh được chánh định thời
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Tứ vô lượng tâm cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Ai từ bi hỷ xả thời
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Tứ nhiếp pháp cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Chúng sanh tu giải thoát thời
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Phương tiện là cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Chúng sanh phương tiện đủ đầy
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Phẩm trợ đạo cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Ai tu chánh đạo đủ đầy
Chuyển sanh về đó sống đời bình an
Hồi hướng tâm cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Quốc độ viên mãn đủ đầy
Nguyện sanh về đó sống đời bình an
Giải thoát bát nạn cõi lành Bồ Tát
Khi tu hành thành Phật được rồi
Quốc độ viên mãn đủ đầy
Tam ác bát nạn không nơi đất này
Chẳng khinh chê những người phá giới
Lại một lòng giữ giới hạnh mình
Đó là Bồ Tát cõi lành
Chuyện phạm giới cấm hết còn nghe danh
Thập thiện là cõi lành Bồ Tát
Người sống lâu lại thật giàu sang
Chẳng bị chia rẽ họ hàng
Lời nói thành thật dịu dàng dễ nghe
Khéo hòa giải các phe tranh tụng
Nói những lời đúng đắn lợi nhân
Chẳng có ganh tị hận sân
Đầy đủ chánh kiến vãng sanh cõi lành
Này Bảo Tích tu hành như thế
Tùy trực tâm khéo để khởi hành
Từ đó mà được thâm tâm
Ý được điều phục việc làm thẳng ngay
Nhờ chuyện này nên hay hồi hướng

Thế cho nên phương tiện tựu thành
Khiến cho cõi Phật trong lành
Thuyết pháp trong sạch chúng sanh tu hành
Được tựu thành huệ năng thanh tịnh
Tâm trong lành thiền định vững bền
Công đức phát triển ngay liền
Cho nên Bửu Tích muốn lên cõi lành
Phải khởi lòng khiến tâm thanh tịnh
Tâm trong lành quyết định cõi lành
Xá Lợi Phất bậc thánh tăng
Oai thần của Phật nghĩ thầm như sau
- Đức Thích Ca cớ sao bất tịnh
Khiến Ta Bà dơ bẩn thế này
Phật biết ông ấy nghĩ vầy
Nên liền giải thích nói lời như sau
- Ông nghĩ sao trời trăng rất sáng
Mà người mù lại chẳng thấy đâu
- Ấy là lỗi của người mù
Vì đui không thấy lỗi nào trời trăng
- Xá Lợi Phất chúng sanh tội chướng
Cho nên không thấy đặng cõi lành
Quốc độ nghiêm tịnh Thế Tôn
Chẳng phải lỗi Phật nếu không thấy tường
Lúc bấy giờ Phạm Vương Loa Kế
Mới đứng lên mà kể rõ rằng
- Xá Lợi Phất chớ nghĩ lầm
Ta thấy cõi Phật tịnh thanh như trời
Tự Tại Thiên tuyệt vời hết thảy
- Cớ tại sao tôi thấy cõi này
Gò nỗng hầm hố chông gai
Sỏi sạn đất đá dẫy đầy nhớp nhơ
Lúc bấy giờ Phạm Vương lại nói:
- Đó là do tâm lỗi thấp cao
Không nương trí Phật mà vào
Nên không thấy được nơi đâu cõi lành
Bồ Tát thấy chúng sanh bình đẳng
Tâm tịnh thanh thấy đặng cõi lành
Bấy giờ Phật ấn ngón chân
Tức thì thế giới biến thành trang nghiêm
Với vô lường hiển nhiên công đức
Cả hội trường lập lức tán dương
Phép Phật biến hiện phi thường
Được điều hi hữu chưa từng thấy qua
Lại thấy mình ngồi toà sen báu
- Ông đã xem thấu đáo cõi này

Vốn là thanh tịnh thẳng ngay
Muốn độ người thấp nên bày tướng dơ
Ví như chư thiên ăn chung bát
Mà tùy theo phước đức thấy cơm
Lại có sai khác ngọt ngon
Cõi lành đức Phật tùy lòng chúng sanh
Tâm thanh tịnh thấy thành nghiêm tịnh
Tâm bẩn dơ nhất định thành dơ
Khi Phật hiện cõi bấy giờ
Năm trăm trưởng giả đắc nhờ vô sanh
Có tám mươi bốn ngàn khởi phát
Quyết chí thành chánh giác Bồ Đề
Phật thu thần túc trở về
Thế giới như cũ chưa hề đổi thay
Ba mươi hai ngàn trời người thảy
Pháp hữu vi đều thấy vô thường
Tám ngàn các vị thánh tăng
Xóa bỏ phiền não tâm hồn mở mang

2. PHƯƠNG TIỆN

Duy Ma Cật thuộc hàng trưởng giả
Ở trong thành sang cả Tỳ La
Cúng dường vô lượng Phật Đà
Vô sanh pháp nhẫn sâu xa cội lành
Thiệt nổi danh biện tài vô ngại
Phép thần thông quảng đại diệu vi
Hiểu rành các pháp tổng trì
Được vô sở úy thuận tùy pháp môn
Hàng phục ma khéo dùng trí tuệ
Phương tiện nhiều khéo nhẽ đạt thông
Bồ Đề đại nguyện đã thành
Thấu rõ tâm tánh chúng sanh trời người
Phân biệt đời các căn lợi độn
Phật đạo tâm đã trọn thuần thành
Đại Thừa quyết định độ sanh
Chẳng cần tác ý việc làm thẳng ngay
Tâm như biển oai nghi đồng Phật
Như Lai khen là rất tài ba
Trời người vua chúa hằng sa
Thảy đều kính trọng sâu xa biện tài
Vì độ đời nên ngài thị hiện
Ở trong thành phương tiện cứu dân
Phân phát của cải tế bần
Giữ giới trong sạch độ dần phạm quy
Hạnh nhẫn nhục độ vì kẻ hận
Đại tinh cần gương sáng kẻ lười
Nhất tâm thiền định độ người
Bản tâm bị loạn không ngồi bình yên
Dùng trí huệ độ hàng vô trí
Thân bạch y giới tỷ sa môn
Tại gia không đắm hồng trần
Vợ con tuy có tịnh thân tu hành
Dù nghiêm trang mặc đồ quý báu
Sống theo đời lấy đạo làm vui
Đến chỗ cờ bạc ăn chơi
Đàn ca xướng hát độ người tùy cơ
Thọ ngoại giáo lòng theo chánh tín
Thấu thế gian mà đặng Phật môn
Mọi người cung kính cúng dường
Xưng là bậc nhất trong hàng thánh nhân
Bậc ứng cúng thực hành chánh pháp
Dùng tài cao độ khắp sang hèn

Kinh doanh sự nghiệp thế gian
Thu hoạch thắng lợi chẳng mừng chẳng vui
Dạo thành phố vì người lợi ích
Truyền pháp lành vì thích độ sanh
Giảng thuyết kinh luận thường chân
Vào các trường học mở mang học trò
Vào nhà dâm chỉ cho tội lỗi
Vào tửu đình không thói loạn tâm
Ở hàng trưởng giả thì làm
Tôn túc trong đó chỉ dẫn đường tu
Hàng cư sĩ làm cho tôn túc
Khiến diệt trừ tham dục trong lòng
Ở hàng sát lỵ danh môn
Thì làm tôn túc dạy khôn nhẫn nhường
Bà La Môn thì làm tôn túc
Lòng kiêu căng ra sức diệt trừ
Đại thần tôn túc đại sư
Dạy họ chánh pháp khuyến tu đạo vàng
Nếu ở hàng vương tôn công tử
Thì làm thầy dạy đủ hiếu trung
Nếu làm quan lớn nội cung
Làm bậc tôn túc dạy hàng cung phi
Hàng thường dân thì làm tôn túc
Chỉ bảo làm phước đức siêng năng
Nếu ở tầng lớp Phạm thiên
Thì làm tôn túc dạy thiền tuệ năng
Nếu ở hàng các trời Đế Thích
Thì chỉ bày tông tích vô thường
Nếu ở hàng Tứ Thiên Vương
Thì dạy cho họ độ sanh cứu đời
Duy Ma Cật dùng thời vô lượng
Phương tiện này vì muốn cứu nhân
Một hôm có bệnh hiện thân
Quốc vương trưởng giả đại thần thứ dân
Cùng các hàng vương tôn quan lại
Bà La Môn cả thảy hàng ngàn
Bảo nhau cùng đến để thăm
Ngài dùng phương tiện bảo ban thuyết rằng
- Cái huyễn thân vô thường dễ hoại
Không chắc bền tin cậy được đâu
Người trí sáng suốt không cầu
Thân này như bọt không sao nắm cầm
Thân bóng nổi trầm luân không chắc
Thân ánh mờ dâm dục mà sanh
Cây chuối chính giữa không bền

Thân này như huyễn đảo điên mà thành
Thân như mộng do tâm hư vọng
Thân này như bong bóng nghiệp nhân
Thân này như tiếng dội vang
Vì nó phụ thuộc buộc ràng nhân duyên
Thân đám mây thoát nhiên biến mất
Như chớp kia chẳng thật trụ lâu
Thân vô chủ như địa cầu
Vô ngã như hỏa đại đâu có bền
Thân vô thọ như liền phong đại
Thân vô nhơn thủy đại khéo là
Thân nương tứ đại làm nhà
Thân này lìa cả ta và của ta
Thân vô tri giống đà cây cỏ
Thân vô tác theo gió chuyển xoay
Thân này dơ bẩn chứa đầy
Thân này giả dối tạm thời rồi tiêu
Thân tai họa sanh nhiều khổ não
Thân giếng khô già thấu khổ đau
Thân không sống mãi chết mau
Thân như rắn độc oán thù quân gian
Uẩn nhập giới tạo thành thân đó
Chẳng khác gì với chỗ hư không
Hãy vui thích Phật kim thân
Và nên nhàm chán cái thân thịt này
Thân Như Lai vô lường trí huệ
Công đức sanh từ thể chân thường
Giới định huệ giải thoát thành
Giải thoát tri kiến vô lường bốn tâm
Từ bố thí tinh cần nhẫn nhục
Từ tổng trì nương sức định thiền
Nhu hòa giải thoát năng siêng
Đa Văn Tam Muội mà nên thân này
Thân Như Lai sanh từ phương tiện
Lục thông và tôi luyện Tam Minh
Băm bảy phẩm trợ đạo linh
Chỉ quán vô úy mà sanh căn lành
Ba La Mật mà sanh thân Phật
Các pháp lành tu tập chuyên cần
Pháp ác đoạn diệt tiêu tan
Mười tám bất cộng tu hành thường xuyên
Chẳng buông lung và luôn chân thật
Và vô lường pháp rất tịnh thanh
Mà kim thân Phật được sanh
Đoạn trừ gốc bệnh phát tâm Bồ Đề

Như thế đó mà Duy Ma Cật
Nhân bệnh mình thuyết pháp độ sanh
Khiến cho tất cả phát tâm
Bồ Đề Vô Thượng thân vàng Như Lai

3. ĐỆ TỬ

Bấy giờ ngài Duy Ma Cật nghĩ
Nay mình nằm bệnh ở trên giường
Thế Tôn ắt sẽ đoái thương
Phật biết ý đó bảo hàng chúng tăng
Xá Lợi Phất đến thăm người bệnh
- Con không kham nhận lệnh Thế Tôn
Con nhớ hồi trước đã từng
Đến ngồi tĩnh tọa trong rừng gốc cây
Khi đó ngài thấy con mà bảo
- Không hẳn ngồi tĩnh tọa mới là
Tĩnh tọa là chẳng hiện ra
Thân ý tam giới thăng hoa định thiền
Đại định là chẳng liền khởi diệt
Ngồi bình yên hiện thiệt oai nghi
Phàm phu thị hiện ngu si
Chẳng rời đạo pháp mới thì định tâm
Tĩnh tọa là bản tâm chẳng trụ
Không ở trong không trú bên ngoài
Ba mươi bảy phẩm Như Lai
Kiến giải bất động thảnh thơi tu hành
Nhập Niết Bàn chẳng rời phiền não
Đó mới là tĩnh tọa sâu xa
Được ấn khả của Phật Đà
Con nghe lời đó biết là đáp sao
Vì thế nên con đâu có đáng
Thay chư tăng thăm bệnh của ngài

Mục Kiền Liên Phật liền sai
- Con không xứng đáng thăm thầy Duy Ma
Nhớ khi xưa vào thành thuyết pháp
Để độ người tầng lớp bạch y
Lúc ấy ngài nói tức thì
- Chẳng nên như thế thuyết lời Như Lai
Đã thuyết pháp nên thời đúng pháp
Chẳng chúng sanh cấu tạp chúng sanh
Không ngã lìa ngã cấu trần
Pháp chẳng thọ mạng tử sinh nên lìa
Pháp không người vì lìa sau trước
Tĩnh lặng vì tính thuộc diệt vong
Lìa nơi tướng chẳng sở duyên
Pháp chẳng danh tự ngữ ngôn đoạn trừ
Pháp chẳng thuyết viễn ly suy nghĩ
Pháp chẳng hình vì tỷ hư không

Chẳng hý luận bản chất không
Pháp chẳng ngã sở hết còn cá nhân
Pháp chẳng phân biệt vì lìa ý
Pháp chẳng so không thể sánh bằng
Pháp chẳng phụ thuộc duyên nhân
Pháp đồng pháp tánh vì trong mọi điều
Thuận chân như vì không nương bám
Trụ hiện giờ vì vốn vô biên
Chẳng lay động chẳng lục trần
Pháp không đi lại vì không bám gì
Thuận tánh không nên thì vô tác
Tốt xấu lìa rời các bớt thêm
Pháp chẳng diệt, pháp chẳng sanh
Chỗ về không có lục căn chẳng màng
Chẳng cao thấp trụ thường chẳng động
Pháp xa lìa các tướng so đo
Làm sao thuyết pháp bây giờ
Như nhà huyễn thuật trong mơ dạy người
Nên thuyết pháp không lời không giảng
Nên lắng nghe chẳng nhận chẳng thành
Phải biết căn tánh chúng sanh
Chẳng chấp trí kiến dùng tâm đại thừa
Đền ơn Phật ngôi vua Tam Bảo
Tâm đại bi truyền báu Như Lai
Duy Ma Cật thuyết pháp này
Tám trăm cư sĩ phát ngay Bồ Đề
Vì lý này nên con không dám
Không đủ tài thăm bệnh của ngài

Đại Ca Diếp Phật liền sai
Ông nên thay Phật thăm thầy Duy Ma
- Bạch Thế Tôn con đà không đáng
Thay Như Lai thăm bệnh của ông
Con nhớ thủa trước trong thành
Xóm nghèo con lựa xin ăn trì bình
Duy Ma Cật thấy con liền bảo
- Lòng từ bi phải đáo mọi nơi
Bình đẳng với khắp mọi người
Khất thực thứ tự không coi giàu nghèo
Vì không ăn nên theo khất thực
Vì hợp hòa nên bốc cơm ăn
Vì chẳng thọ lãnh đồ ăn
Hư không quán tưởng vào làng mà xin
Với sắc thinh như mù như điếc
Với vị mùi không biết không phân

Thân xúc như vô chứng tâm
Các pháp huyễn hóa không thành tự tha
Xưa vô sanh nay đà vô diệt
Phép trì bình phải biết như trên
Tướng tà mà nhập pháp lành
Có thể dùng một thức ăn để mà
Cúng dường chư Phật Đà hiền thánh
Sau đó rồi mới đặng nhận ăn
Như thế phiền não không sanh
Niết Bàn chẳng trụ thế gian không màng
Chẳng nhập định chẳng đang xuất định
Phước đàn na chẳng tính nhỏ to
Chẳng thêm chẳng bớt bao giờ
Thanh Văn không bám mà vô đạo vàng
Ăn như thế thức ăn không uổng
Nghe đến đây tâm luống vui mừng
Được nghe giáo huấn chưa từng
Đối với Bồ Tát khởi lòng tôn vinh
Sức biện tài sánh ngang Bồ Tát
Ai nghe mà chẳng phát hùng tâm
Thanh Văn duyên giác chẳng dùng
Cho nên không dám đến thăm bệnh ngài

Tu Bồ Đề Phật sai thăm bệnh
- Bản thân con chẳng xứng đến thăm
Con nhớ khi trước xin ăn
Ngài lấy bát đựng đầy cơm bảo rằng
- Tu Bồ Đề sự ăn bình đẳng
Thì pháp duyên bình đẳng tịnh thanh
Bình đẳng pháp bình đẳng ăn
Khất thực như thế được phần thức ăn
Chẳng đoạn dứt tham sân si ái
Cũng chẳng cùng si ái tham sân
Tùy nhất tướng chẳng bỏ thân
Được vào giải thoát không cần diệt si
Dùng ngũ nghịch đắc thời giải thoát
Chẳng trói và chẳng thật mở ra
Tứ Đế thấy chẳng thấy đà
Có đắc không đắc khéo mà kể chi
Là bậc thánh hay thời không thánh
Là phàm phu và chẳng phàm phu
Thành tựu các pháp mặc dù
Mà lìa pháp tướng mới thời lấy ăn
Tu Bồ Đề nếu không thấy Phật
Bọn lục sư chính thật là thầy

Họ đọa ông cũng đọa ngay
Có như thế đó mới thời lấy ăn
Tu Bồ Đề nếu tâm tà kiến
Chẳng đến bờ tới bến bên kia
Trụ nơi tám nạn chẳng lìa
Ly pháp thanh tịnh tổng trì vô tranh
Khiến chúng sanh tự thành tam muội
Kẻ đàn na không gọi phước điền
Cúng dường phải đọa ngay liền
Cùng ma bè bạn lao trần đồng nhau
Với chúng sinh tâm đầu oán ghét
Báng Thế Tôn hủy pháp Như Lai
Chẳng nhập tăng chúng hòa hài
Chẳng thể diệt độ mới thời lấy ăn
Nghe lời này băn khoăn ngơ ngác
Chẳng hiểu ngài nói các điều gì
Chẳng biết đáp trở lời chi
Liền để bát lại muốn đi khỏi nhà
Lúc ấy ngài Duy Ma Cật nói
- Tu Bồ Đề đừng vội bỏ đi
Ông nên cố gắng nghĩ suy
Hỏi người huyễn hóa Như Lai tạo thành
Trước việc này có chăng nên sợ
Con đáp rằng chẳng có sợ đâu
Ngài Duy Ma Cật đáp mau
- Các pháp huyễn hóa như nhau thật mà
Nay ông cũng chẳng đà nên sợ
Vì thuyết ngôn đều có tướng này
Người trí nghe nói hiểu ngay
Chẳng chấp văn tự nên thời không lo
Lìa văn tự mới cho giải thoát
Khi Duy Ma Cật thuyết pháp lành
Hai trăm thiên tử đạo thành
Con không xứng đáng đến thăm bệnh ngài

Phú Lâu Na Phật sai thăm bệnh:
- Bản thân con chẳng xứng đến thăm
Nhớ xưa dưới gốc cây rừng
Thuyết pháp cho chúng tăng nhân mới vào
Duy Ma Cật gặp sau rồi bảo:
- Nên nhập thiền quán thấu tâm can
Rồi mới thuyết pháp chúng tăng
Chớ đem dơ bẩn để nhầm thức ăn
Bình bửu bát chớ lầm đồ gỗ
Chén lưu ly xem đó thủy tinh

Chẳng biết nguồn cội chúng sinh
Chớ nên dùng pháp độ sanh tiểu thừa
Không tỳ vết nên chừa thương tổn
Họ muốn đi đường lớn thênh thang
Chớ chỉ lối nhỏ lộn đường
Chớ đem biển lớn để trong vũng bùn
Ánh mặt trời so bằng đom đóm
Chúng tăng này nguyện lớn đã lâu
Tiểu Thừa dùng pháp được sao
Chẳng thể phân biệt được nào lợi căn?
Lúc đó ngài vào nhanh chánh định
Khiến chúng tăng thức tỉnh tâm thông
Tự biết túc mạng đã từng
Hồi hướng vô thượng trăm ngàn kiếp xưa
Tâm Đại Thừa hoát nhiên lại biết
Nhân đó ngài thuyết pháp chúng tăng
Hết còn thoái chuyển thiện căn
Thực con không đáng đến thăm bệnh ngài

Ca Chiên Diên Phật sai thăm bệnh
- Bản thân con chẳng xứng đến thăm
Con nhớ Phật thuyết độ tăng
Con liền theo đó luận bàn thêm ra
Vô thường và khổ không vô ngã
Lúc bấy giờ ngài đã bảo con
- Chớ dùng tâm hạnh diệt tồn
Thuyết pháp thật tướng Thế Tôn thường hằng
Các pháp vốn chẳng sanh chẳng diệt
Đó chính là nghĩa thiệt vô thường
Thấu đạt ngũ ấm tánh không
Khổ là chẳng có chổ sanh đâu mà
Không nghĩa là pháp mầu chẳng có
Vô ngã là nghĩa đó không hai
Ngã và không ngã chẳng sai
Tịch diệt có nghĩa xa rời tử sanh
Khi ngài thuyết các tăng đều sáng
Cho nên con không đáng đi thăm

A Na Luật Phật lại bàn
- Con không xứng đáng đến thăm bệnh ngài
Bạch Như Lai khi xưa con nhớ
Đi kinh hành chỗ nọ một mình
Phạm thiên Nghiêm tịnh thình lình
Xuất hiện cùng với mười ngàn phạm thiên
Đến chào con rồi liền vấn hỏi

- Thiên nhãn ông thấy nổi bao xa?
Con bèn đáp trả rằng là:
Thấy đại thiên giới Phật Đà Thích Ca
Như xem trái Am Ma La đó
Trong bàn tay xem rõ tỏ tường
Duy Ma Cật đến bảo rằng với con
- A Na Luật thần thông ông thấy
Là lập thành hay lại chẳng thành
Lập thì ngoại đạo cũng đồng
Không lập thì lại cầm bằng vô vi
Thì chẳng nên có thì sự thấy
Con lặng im chẳng lại trả lời
Các phạm thiên hớn hở rồi
Liền đảnh lễ hỏi: - Trên đời có ai
Lại là người được chân thiên nhãn
- Đức Như Lai có đặng mắt thần
Thấy suốt cõi Phật vô ngằn
Khiến hàng trời Phạm phát tâm Bồ Đề
Đảnh lễ ngài rồi về cõi sáng
Thế nên con không đáng đếm thăm

Ưu Bà Ly Phật lại bàn
- Con không xứng đáng đến thăm bệnh ngài
Bạch Như Lai khi xưa con nhớ
Hai vị tỳ kheo có lỗi rồi
Lấy làm hổ thẹn không thôi
Không dám hỏi Phật mời thời hỏi con
- Dạ thưa ông chúng tôi phạm giới
Chẳng dám xưng tội với Như Lai
Xin ông giải tội chúng tôi
Con liền vì họ giải như giới điều
Duy Ma Cật liền kêu mà nói:
- Chớ có nên kết tội thêm lên
Hãy nên diệt tội ngay liền
Tội tánh kia chẳng ở biên bên ngoài
Hoặc bên trong ở ngay chính giữa
Cứ theo lời của Đức Thế Tôn
Chúng sanh dơ sạch vì tâm
Tâm chẳng ở giữa hoặc trong hoặc ngoài
Tâm đã thế tội thời cũng thế
Tâm giải rồi tội thể còn chăng?
Con liền đáp lại không còn
Ngày liền nói với chính con lời rằng
Tâm chúng sanh sạch trong vô cấu
Các pháp thường chẳng trụ niệm nào

Giống như điện chớp chiêm bao
Như trăng dưới nước hình vào trong gương
Vọng tưởng sanh đều là vọng khởi
Biết nghĩa này giữ giới tuyệt vời
Thấu hiểu giới luật thật rồi
Hai vị phạm lỗi hết lời tán dương:
- Ngài là bậc phi thường thượng trí
Ưu Ba Ly chẳng thể sánh bằng
Trì giới đệ nhất thánh tăng
Chẳng thể giải quyết nghi tồn chúng tôi
Con đáp lời: - Đúng là như thế
Ngoài Như Lai trí huệ ai bằng
Thanh Văn Bồ Tát thánh tăng
Biện tài không sánh huệ năng của ngài
Khi ấy hai tỳ kheo phá giới
Hết nghi lầm phát khởi đan tâm
Vô Thượng chánh đẳng thậm thâm
Mong cho tất cả chúng sanh biện tài
Như Duy Ma tuyệt vời trí huệ
Cho nên con chẳng thể thăm ngài

La Hầu La Phật liền sai
- Con không xứng đáng thăm ngài bệnh đâu
Tại vì sao? Khi xưa con nhớ
Các đại gia đến có hỏi con:
- Là con của Phật thưa ông
Bỏ ngôi vì đạo được công ích gì?
Con tức thì đúng như được dạy
Mà trả lời ích lợi tu hành
Duy Ma Cật đến bảo rằng:
- Vô công vô lợi mới thành xuất gia
Xuất gia là vô vi chánh pháp
Trong vô vi không lập lợi công
Không đối đãi chẳng Niết Bàn
Lìa các kiến chấp xa đường người ta
Thọ dụng là của người có trí
Và tu hành nơi để thánh nhân
Tà ma chúng quyết phục hàng
Bước vào ngũ đạo lập thành ngũ căn
Chuyện phiền não chẳng làm người khác
Lìa các điều gian ác dối gian
Ra khỏi bùn bẩn cõi trần
Chẳng bị dính mặc người mình của ta
Tâm thẳng ngay không mà nhiễu loạn
Ham hộ trì vấn nạn chúng sanh

Tùy thuận thiền định tinh cần
Được như thế mới chơn thành xuất gia
Lúc bấy giờ Duy Ma Cật bảo:
- Các đại gia nên tảo xuất gia
Ở đời gặp Phật khó mà
Các vị trưởng giả bèn thưa với ngài
- Đức Như Lai dạy rằng không phép
Của mẹ cha đừng ép đi tu
- Vậy thì phải phát tâm từ
Bồ Đề vô thượng chính là xuất gia
Khi ấy ba mươi hai trưởng giả
Nghe xong rồi liền đã phát tâm
Vô Thượng chánh đẳng thậm thâm
Cho nên con chẳng đáng thăm bệnh ngài

Phật liền sai A Nan thăm bệnh
- Thật con không xứng đáng đến thăm
Khi xưa con nhớ Thế Tôn
Một hôm bị bệnh cần chung sữa bò
Con cầm bát đến chờ trước ngõ
Bà La Môn vốn có sữa bò
Duy Ma Cật đến tình cờ
- Cầm bát sớm thế đứng chờ chuyện chi?
- Thưa cư sĩ, tức thì con nói
Đức Thế Tôn mệt mỏi trong người
Cho nên xin sữa cho ngài
Bỗng nhiên ngài nói: - Thôi, thôi, xin đừng
Thân Như Lai kim cang bất hoại
Có thể nào mà lại bệnh đây
Ác đã dứt thiện tròn đầy
Đâu còn phiền não bệnh này được sao
Thôi A Nan hãy mau trở lại
Báng Như Lai chớ dại nói sằng
Chư thiên Bồ Tát tứ phương
Chớ nên nói thế bệnh hành Như Lai
Chuyển Luân Vương có thời chút phước
Mà chẳng còn bệnh tật huống là
Vô lượng phước đức Phật Đà
Ngoại đạo phạm chí nghe ra chuyện này
Sẽ nghĩ rằng Như Lai như thế
Bệnh của mình chẳng thể chữa lành
Làm sao chữa bệnh chúng sanh
A Nan ông hãy đi nhanh về nhà
Thân Như Lai tức là thân pháp
Chẳng phải thân sắc dục sinh ra

Thế Tôn siêu việt cả ba
Các đường ác đạo sao mà bệnh đây
Thân Như Lai sạch trong vô lậu
Thân vô vi đạt thấu vô lường
Làm sao có bệnh thông thường
Lúc đó hổ thẹn sai lầm bệnh căn
Khi ấy trên thinh không có tiếng:
- Đức Như Lai không bệnh đúng rồi
Nhưng nơi ngũ trược ở thời
Thị hiện có bệnh độ đời cứu nhân
Này A Nan chớ nên hổ thẹn
Bát sữa bò cứ tiện lấy đi
Duy Ma trí huệ biện tài
Con không xứng đáng thăm ngài bệnh đau
Còn có đâu năm trăm đệ tử
Mọi người đều viện đủ bổn duyên
Thuật lại lời với Thế Tôn
Tự cho không xứng đến thăm bệnh ngài

4. BỒ TÁT

Đức Di Lặc Phật sai thăm bệnh
- Con thật không xứng đến thăm ông
Nhớ xưa Đâu Suất Thiên Vương
Và hàng quyến thuộc con đương giảng về
Bất thối chuyển quả vì Bồ Tát
Lúc ấy Duy Ma Cật bảo con:
- Này Di Lặc! Đức Thế Tôn
Đã có thọ ký cho ông một đời
Sẽ được quả tuyệt vời Chánh Giác
Vào đời mà ông đắc quả kia
Quá khứ hiện tại vị lai
Nếu là quá khứ thì thời đã qua
Còn vị lại thì là chưa đến
Và bây giờ thì hiện chẳng dừng
Theo như lời Đức Thế Tôn
Ở trong hiện tại thì ông sanh già
Và trên đà tiến về hủy diệt
Nếu ở nơi đúng thiệt vô sanh
Vô sanh chánh vị ngôi lành
Vô ký vô đắc chân phương Bồ Đề
Trong một đời được kề ngôi Phật
Là nơi sanh mà đạt dự ghi
Hay là nơi diệt dự ghi
Nơi sanh thọ ký ắt thì chẳng sanh
Nơi diệt thọ thì thành chẳng diệt
Các pháp đều đúng thiệt chân như
Di Lặc thọ ký ngôi vua
Chúng sinh tất cả cũng đều được ghi
Vì bản thể chân như tự tánh
Chẳng có hai cũng chẳng khác sai
Di Lặc đã đắc Bồ Đề
Chúng sinh tất cả đắc về ngôi cao
Nếu Di Lặc được vào diệt độ
Thì chúng sanh vào chỗ Niết Bàn
Chúng sanh tịch diệt chân thường
Chớ dùng pháp đó dụ đường quốc vương
Chẳng có kẻ phát tâm vô thượng
Chẳng có người theo hướng thối lui
Ông nên khiến các trời người
Bỏ lòng kiến chấp phân ngôi Bồ Đề
Vì Bồ Đề thân tâm không đắc
Tịch diệt là chính thật Bồ Đề
Dứt hết các tướng bởi vì

Chẳng quán Bồ Đề vì bỏ các duyên
Chẳng sở hành Bồ Đề chính đó
Vì chẳng còn ghi nhớ chuyện chi
Dứt tri kiến tức Bồ Đề
Xả bỏ kiến chấp trở về chân không
Lìa ý tâm Bồ Đề chính đó
Vì không còn vọng tưởng chuyện chi
Chướng duyên tức thị Bồ Đề
Ngăn bỏ nguyện cầu về chỗ chân không
Chẳng vào trong Bồ Đề chính đó
Vì chẳng tham dục có điều gì
Tùy thuận tức thị Bồ Đề
Thuận nơi như tánh mà về chân không
An trụ thành Bồ Đề chính đó
Vì trụ nơi quốc độ chân như
Đến nơi tức thị Bồ Đề
Vì đến thật tế mà về chân không
Bất nhị danh Bồ Đề chính đó
Vì không phân các chỗ khác sai
Bình đẳng tức thị Bồ Đề
Bình đẳng mà về như chỗ hư không
Vô vi thành Bồ Đề ngay đó
Trụ diệt sanh chẳng có bởi vì
Liễu tri đích thị Bồ Đề
Liễu tri tâm hạnh mọi bề chúng sanh
Chẳng hội thành Bồ Đề ngay đó
Vì lục căn chẳng có hội nhau
Chẳng hợp tức thị Bồ Đề
Xa lìa phiền não mà về chân không
Chẳng xứ thành Bồ Đề ngay đó
Các sắc hình không có bởi vì
Giả danh tức thị Bồ Đề
Danh tự không tánh mà về chân không
Huyễn hóa thành Bồ Đề ngay đó
Thủ xả chẳng có bởi vì
Chẳng loạn tức thị Bồ Đề
Vốn tự vắng lặng mà về chân không
Tịch diệt thành Bồ Đề ngay đó
Tánh tịnh thanh vốn có bởi vì
Chẳng chấp lấy tức Bồ Đề
Phan duyên xa lánh mà về chân không
Bình đẳng thành Bồ Đề ngay đó
Vì mọi điều chẳng có khác sai
Chẳng so sánh tức Bồ Đề
Chẳng thể thí dụ mà về chân không

Vi diệu thành Bồ Đề ngay đó
Các pháp kia thật khó biết rành
Khi Duy Ma Cật thuyết xong
Hai trăm thiên tử vô sanh đắc liền
Thế nên con không nên thăm bệnh

Đức Quang Nghiêm Phật khiến đi thăm
Quang Nghiêm Đồng Tử bạch rằng:
- Con không xứng đáng đến thăm bệnh ngài
Thành Ty Da khi xưa con nhớ
Lúc ấy ngài cũng có trong thành
Con liền chào hỏi một câu:
- Cư sĩ từ đâu mà lại tới đây?
- Từ đạo tràng mà thời đã tới
- Đạo tràng là hạ giới chỗ nào?
- Trực tâm vì chẳng chỗ hư
Đạo tràng khởi hạnh vì do chăm làm
Thâm tâm là đạo tràng vì được
Tăng thêm nhiều công đức bản thân
Bồ Đề tâm chính đạo tràng
Bởi vì chẳng có sai lầm sâu xa
Bố thí là đạo tràng vì bởi
Chẳng mong cầu quả báo chậm nhanh
Trì giới chính đạo tràng
Vì được mãn nguyện thân tâm an nhàn
Tinh tấn là đạo tràng vì đặng
Không buông lung mà luống tinh cần
Thiền định chính đạo tràng
Vì lòng dạ được an khang điều hòa
Trí huệ là đạo tràng vì thấy
Các pháp đều cả thảy tỏ tường
Lòng từ địch thị đạo tràng
Chúng sinh bình đẳng mà thương đồng đều
Bi đạo tràng chịu điều khó nhọc
Hỷ đạo tràng thích học đạo vàng
Tâm xả đích thị đạo tràng
Vì đã đoạn dứt yêu thương ghét hờn
Phép thần thông đạo tràng vì đó
Đã tựu thành mà có lục thông
Giải thoát đích thị đạo tràng
Vì buông bỏ được vô thường vọng hư
Phương tiện là đạo tràng vì đó
Là nhân duyên hoá độ chúng sanh
Tứ nhiếp đích thị đạo tràng
Bởi vì nhiếp hộ vô vàn chúng sanh

Đa văn là đạo tràng vì được
Hành đúng theo lời Đức Thế Tôn
Hàng phục tâm chính đạo tràng
Chánh quán các pháp chân thường sâu xa
Đạo tràng là ba mươi bảy phẩm
Vì siêng năng xả đặng hữu vi
Tứ đế đích thực đạo tràng
Bởi vì chẳng có dối lầm thế gian
Duyên khởi là đạo tràng vì bởi
Mười hai nhân duyên tới vô cùng
Phiền não chính thực đạo tràng
Biết thảy như thực thế gian vô thường
Chúng sanh là đạo tràng vì chứng
Vô ngã là bản tánh chúng sanh
Tất cả pháp chính đạo tràng
Bởi vì pháp tánh vốn thường tính không
Hàng ma là đạo tràng vì chẳng
Bị động lay tâm đặng bình an
Tam giới đích thị đạo tràng
Bởi vì không chỗ để thường hướng mong
Sư tử rống đạo tràng vì có
Đủ công năng không sợ thần linh
Pháp bất cộng là đạo tràng
Bởi không có những lỗi lầm thế gian
Tam minh là đạo tràng vì đặng
Hết chẳng còn ngại chướng buộc ràng
Một niệm tổng biết đạo tràng
Nhất thiết chủng trí tựu thành độ sanh
Này thiện nam nếu như Bồ Tát
Dùng tâm Ba La Mật độ sanh
Thì tất cả mọi việc làm
Cũng đều xuất tự đạo tràng tịnh thanh
Duy Ma Cật đạo vàng thuyết pháp
Năm trăm thiên nhơn phát nguyện thề
Vô Thượng chánh đẳng Bồ Đề
Nên con không xứng thăm ngài bệnh đau

Đức Trì Thế liền sau Phật nói
Hãy thay Ta mà tới thăm ngài
Trì Thế liền bạch Phật ngay:
- Con không xứng đáng thăm ngài bệnh đau
Nhớ khi xưa con nơi tịnh thất
Ma Ba Tuần tới dắt chúng nhân
Có thiên nữ mười hai ngàn
Giả làm Đế Thích trổi đàn nhạc ca

Đến nơi con ma và quyến thuộc
Lễ chân con rồi bước hầu bên
Con tưởng Đế Thích cõi thiên
Nên cùng bọn họ bảo rằng như sau:
- Kiều Thi Ca! Dù sâu phước đức
Cũng chẳng nên lòng được buông lung
Phải quán ngũ dục vô thường
Phát tâm vun sới siêng năng cội lành
Dùng thân mạng tu hành kiên cố
Ma Ba Tuần nói nhỏ với con
- Thưa chánh sĩ hãy nhận luôn
Mười hai ngàn thiên nữ dùng hầu bên
Con từ chối ngay liền mà nói:
- Kiều Thi Ca chớ tới đây mà
Lấy vật phi pháp quấy ta
Nói dứt thấy Duy Ma Cật liền
- Đây không phải là thiên Đế Thích
Mà là ma đến khích nhiễu ông
Sau khi nói với con xong
Ngài bèn nói với ma vương Ba Tuần:
- Những thiên nữ hãy mang bọn họ
Đem cho ta đáng thọ lấy hơn
Ma kinh sợ mới nghĩ thầm
- Duy Ma Cật muốn hại ngầm ta đây
Muốn tàng hình đi ngay không đặng
Bỗng trên không văng vẳng tiếng rằng:
- Hãy nghe kỹ hỡi Ba Tuần
Hãy đem thiên nữ mà mang giao ngài
Thì nhà ngươi mới thời đi được
Ma sợ to nên buộc phải giao
Ngài mời thiên nữ cùng vào
Tùy cơ thuyết pháp đạo mầu thâm sâu
- Nay các ngươi đã vào ý đạo
Phải phát tâm thành thạo tu hành
Có pháp lạc được an nhàn
Chẳng nên ngũ dục vui ham thói thường
Thiên nữ rằng: - Thế nào pháp lạc?
Ngài trả lời: - Là các chuyện sau
Lạc thường tin Phật thâm sâu
Lạc muốn nghe pháp lạc mau cúng dường
Lạc lìa dục lạc thường quán sát
Ngũ ấm thân oán tặc hung tàn
Lạc quán tứ đại hổ mang
Lạc quán lục nhập xem dường hư không
Lạc hộ niệm chân thường ý đạo

Lạc chúng sanh được thấu lợi lành
Lạc kính sư trưởng chịu ân
Lạc hành bố thí, lạc luôn giới điều
Lạc nhẫn nhục nhu hòa nhân ái
Lạc siêng gom cả thảy căn lành
Lạc thiền định được an nhàn
Lạc lìa cấu nhiễm lạc thường huệ năng
Lạc mở tâm Bồ Đề chánh giác
Lạc hàng ma lạc dứt não phiền
Lạc nghiêm tịnh cõi Phật liền
Lạc thành tựu tướng tốt nên tu hành
Lạc trang nghiêm đạo tràng khởi lập
Lạc diệu thâm nghe pháp tâm an
Lạc vào giải thoát ba môn
Chẳng lạc các pháp vẫn luôn phi thời
Lạc thân cận các người đồng học
Lạc không đồng chịu nhọc siêng năng
Lạc thiện tri thức cận thân
Lạc mà giúp đỡ các hàng ác nhân
Lạc nơi tâm tịnh thanh trong sáng
Lạc tu hành đạo phẩm vô lường
Đấy là pháp lạc thánh tăng
Ma bảo thiên nữ lời rằng như sau:
- Các ngươi mau cùng ta trở lại
- Ông đem tôi tặng với vị này
Nay có pháp lạc tuyệt vời
Hết muốn ngũ dục từ nay nữa rồi
Lúc đó thời ma bèn năn nỉ
- Cúi mong xin cư sĩ hãy tha
Tấm lòng Bồ Tát thiết tha
Bố thí tất cả mới là từ tâm
Duy Ma Cật nhẹ nhàng khẽ nói:
- Ta xả rồi cứ tới dẫn đi
Nguyện cầu thoả mãn tức thì
Lúc ấy thiên nữ mới thời hỏi ngay:
- Ở cung ma chúng tôi cần phải
Làm thế nào tự tại thân tâm?
- Có pháp môn Vô Tận Đăng
Các chị nên học siêng năng thực hành
Như ngọn đèn đốt trăm ngàn ngọn
Sáng vô cùng đến trọn mọi nơi
Khiến cho phát khởi tâm rồi
Bồ Đề vô thượng tăng thời thiện căn
Vô tận đăng đền ơn của Phật
Khiến chúng sanh khởi phát tâm lành

Bấy giờ thiên nữ đảnh chân
Ngài Duy Ma Cật rồi liền về cung
Theo ma vương bỗng nhiên biến mất
Ngài Duy Ma Cật thật biện tài
Thần lực tự tại siêu thay
Nên con không xứng thăm ngài bệnh đau

Ông Thiện Đức liền sau Phật nói
Hãy thay Ta mà tới thăm ngài
Trưởng giả Thiện Đức trả lời:
- Con không xứng đáng thăm ngài bệnh đau
Nhớ khi xưa ở nhà cha mẹ
Khi đang làm hội thí bảy ngày
Cúng dường tất cả các thầy
Trong ngoài Phật giáo và người ăn xin
Duy Ma Cật đến liền mà bảo:
Đại thí không điên đảo như ông
Việc dùng tài thí uổng công
Nên làm pháp thí sao ông không làm?
Con bèn hỏi: - Sao thành pháp thí?
Ông trả lời: - Pháp thí chính là
Cúng dường chẳng trước sau mà
Nhất thời tất cả khéo đà cùng nhau
Vì Bồ Đề tâm từ sởi lởi
Khởi tâm bi cứu tới chúng sanh
Hoằng chánh pháp khởi hỷ tâm
Vì nhiếp trí huệ mà hành xả tâm
Nhiếp san tham khởi hành bố thí
Pháp giới trì đối trị buông lung
Vì pháp vô ngã nhẫn cùng
Thân tâm lìa tướng khởi tâm tinh cần
Tướng Bồ Đề mà hành thiền định
Biết vô cùng khởi hạnh huệ năng
Sáu Ba La Mật thường chân
Chúng sanh giáo hóa khởi thường tâm không
Hữu vi lòng khởi nơi vô tướng
Hiện thọ sanh mà đặng không làm
Hộ trì chánh pháp dùng phương
Khởi pháp tứ nhiếp độ sanh cứu đời
Vì cung kính trừ ngay ngã mạn
Thân mạng tài khởi hạnh ba môn
Đối với sáu niệm tưởng luôn
Với sáu hòa kính khởi lòng thẳng ngay
Hành pháp lành khởi nơi tịnh mạng
Tâm hỷ hoan thân cận thánh hiền

Chẳng ghét người ác ngay liền
Khởi tâm điều phục tâm hèn ác nhân
Pháp xuất gia khởi lòng sâu vững
Hành thuyết như quyết chứng đa văn
Pháp vô tranh khởi u nhàn
Hướng thẳng huệ Phật tu hành ngồi yên
Độ chúng sanh tu hành trụ địa
Phật độ lành theo nghĩa phước tu
Chúng sanh tâm niệm hiểu dư
Ứng cơ thuyết pháp khởi nơi biện tài
Tất cả pháp chẳng thời lấy bỏ
Nhất tướng vào cửa ngõ huệ năng
Dứt mọi phiền não buộc ràng
Diệt trừ pháp ác siêng năng pháp lành
Đắc huệ năng thực hành trợ đạo
Này thiện nam thấu đáo chuyện này
Ấy là hội pháp thí ngay
Bồ Tát thí thế mới hay phước mà
Bạch Thế Tôn Duy Ma Cật nói
Bài pháp này có tới hai trăm
Bà La Môn chúng phát tâm
Bồ Đề vô thượng tu hành siêng năng
Khi ấy tâm của con trong sạch
Được pháp lành đúng thật chưa từng
Đảnh lễ cung kính vui mừng
Liền đem chuỗi ngọc báu dâng lên ngài
Lúc đầu thời ngài bèn chẳng nhận
Con khẩn xin thọ lãnh cho người
Ngài mới chịu nhận xong rồi
Chia làm hai đoạn một thời tặng luôn
Người nghèo nhất ở trong hội chúng
Phần cúng dường Nan Thắng Như Lai
Quang Minh cõi Phật trên trời
Bỗng nhiên chuỗi ngọc thành đài bốn chân
Báu trang nghiêm khắp trùm chẳng ngại
Thị hiện xong tự tại thần thông
Duy Ma Cật mới nói rằng:
- Dùng tâm bình đẳng cho phường ăn xin
Bằng Như Lai phước điền không khác
Chẳng mong cầu đắc các quả lành
Gọi là pháp thí mãn viên
Ăn xin nghe nói bỗng liền phát tâm
Chánh Đẳng Giác tu hành vô thượng
Thế nên con không đáng đến thăm

Ngoài ra Bồ Tát hàng trăm
Đều nói chẳng xứng đến thăm bệnh ngài

5. VĂN THÙ THĂM BỆNH

Phật bèn sai Văn Thù Sư Lợi
Thay Như Lai mà lại thăm ngài
Văn Thù bạch với Như Lai:
- Bậc thượng nhơn đó biện tài trí năng
Ngài thấu đạt pháp chân thật tướng
Đã nhập sâu bí tạng Như Lai
Biết hết tất cả lối tu
Thần thông du hí đại thừa hàng ma
Trí phương tiện khéo đà viễn mãn
Thật khó mà gặp đặng luận bàn
Xin vâng thánh chỉ Thế Tôn
Thay mặt thăm bệnh thượng nhơn biện tài
Lúc bấy giờ các ngài Bồ Tát
Thích Phạm vương và các chúng tăng
Đồng thời cùng nghĩ thầm rằng:
- Hôm nay hai bậc thượng nhơn họp bàn
Ắt sẽ thuyết vô vàn diệu pháp
Nên quyết tâm cùng nhập đi theo
Tám ngàn Bồ Tát tỳ kheo
Năm trăm thánh chúng trời người ngàn muôn
Mới theo cùng Văn Thù thăm bệnh
Đi vào thành theo lệnh Như Lai
Duy Ma Cật biết chuyện rồi
Mới dùng thần lực chuyển dời đồ đi
Cả bàn ghế nữ tì thị giả
Phòng trống không chỉ có một giường
Văn Thù và nhóm thánh tăng
Vào nhà Duy Ma Cật rằng như sau:
- Hay Văn Thù! Bất lai mà đến
Bất kiến văn mà đặng thấy nghe
Văn Thù nói: - Đúng vậy hề
Đến rồi chẳng đến đi rồi chẳng đi
Nói đến thì chẳng đâu mà đến
Nói đi thì chẳng hẹn về đâu
Chỗ thấy đã hết thấy rồi
Bỏ qua chuyện đó bệnh ngài ra sao
Có bớt đau bệnh tình có giảm
Đức Thế Tôn giao cảm ân cần
Hỏi thăm cư sĩ bệnh căn
Do đâu mà khởi tình hình ra sao?
Đã bao lâu thế nào mới khỏi?
Ngài Duy Ma Cật nói như sau:

- Từ si có ái bệnh đau
Chúng sinh hết bệnh tôi mau hết liền
Chúng hết bệnh tôi bèn khỏi bệnh
Vì độ sanh nên đến cõi trần
Cõi trần sinh tử bệnh thường
Chúng sinh lìa bệnh bệnh căn hết còn
Có một con ví như trưởng giả
Khi con đau bố mẹ cũng đau
Con lành bố mẹ lành mau
Căn bệnh Bồ Tát giống nhau đó mà
Với chúng sanh thương là con ruột
Chúng sanh đau lòng xót cùng đau
Chúng lành Bồ Tát lành mau
Căn nguyên bệnh đó là do tâm từ
Ngài Văn Thù bỗng nhiên lại hỏi:
- Căn phòng này sao lại trống không
Chẳng có thị giả trong phòng
Duy Ma Cật nói lời rằng như sau:
- Các cõi Phật cũng đều trống rỗng
- Lấy gì làm mà đặng tánh không
- Lấy không để có được không
- Không đâu cần có được không mới thành
- Vì chẳng phân biệt không mới được
- Không cũng phân biệt được nữa chăng?
- Phân biệt cũng thiệt là không
- Cái không như thế cầu mong nơi nào?
- Cầu nơi sáu mươi hai kiến chấp
- Sáu mươi hai kiến chấp cầu đâu?
- Cầu nơi giải thoát nhiệm mầu
- Giải thoát chư Phật nên cầu nơi nao?
- Nên cầu nơi chúng sanh tâm hạnh
Còn tại sao lại chẳng nô tì
Ma chúng ngoại đạo đó thì
Chính là thị giả nô tì của tôi
Bọn ma ham thích đời sanh tử
Bồ Tát nơi sanh tử không lìa
Ngoại đạo ham sự kiến tri
Bồ Tát ở đó mà thời chẳng lay
- Bệnh tướng này ra sao cư sĩ?
- Bệnh của tôi vốn thể vô hình
- Bệnh này hợp với tâm thân?
- Cả hai chẳng hợp tướng thân vốn lìa
Chẳng hợp tâm tâm thì huyễn hoá
- Tứ đại kia lại có bệnh chăng?
- Chẳng do tứ đại mà sanh

Chẳng lìa tứ đại mà thành bệnh căn
Vì chúng sanh bệnh do tứ đại
Chúng sanh đau tôi lại có đau
Văn Thù mới hỏi như sau:
- Bồ Tát có bệnh thế nào ủi an?
- Hãy nói thân vô thường chẳng chán
Thân khổ đau chẳng bám Niết bàn
Nói thân vô ngã độ sanh
Nói thân không tịch chẳng bàn diệt tan
Nói hối cải tội căn ngày trước
Mà chẳng bàn tội phước đã qua
Bệnh mình thấy biết sâu xa
Cho nên đồng cảm rộng ra bệnh người
Phải biết đau khổ đời vô số
Tưởng niệm lành cứu khổ chúng sanh
Nhớ việc tu phước tinh cần
Tưởng nơi tịnh mạng chẳng sanh não phiền
Thường khởi hạnh tu thiền tinh tấn
Làm y vương trị bệnh chúng sanh
Bồ Tát nên thế ủi an
Bồ Tát có bệnh hỷ hoan trong lòng
Ngài Văn Thù nghe xong hỏi ngược:
- Có bệnh sao điều phục bản tâm?
- Bồ Tát có bệnh nghĩ thầm
Bệnh mình phiền não thâm căn sanh thành
Những vọng tưởng từ muôn kiếp trước
Vốn đảo điên nào được thật đâu
Pháp đà chẳng có thật rồi
Ai kẻ thọ bệnh ai người thiệt đau
Thân giả danh hợp hòa tứ đại
Tứ đại không có thấy chủ mà
Thân cũng vô ngã thiệt là
Bệnh này sanh khởi chấp ta cội nguồn
Thế nơi ngã chẳng nên chấp trước
Biết bệnh căn trừ được tưởng tà
Chúng sanh và tưởng của ta
Phải khởi pháp tưởng mới đà thân an
Bồ Tát nên nghĩ thầm thứ lớp
Thân này do hòa hợp mà thành
Do các pháp khởi mà sanh
Lại do pháp diệt mà đành diệt vong
Pháp hòa hợp nhưng không tự biết
Lúc khởi sanh chẳng thuyết ta sanh
Lúc diệt chẳng nói diệt vong
Muốn diệt pháp tưởng nghĩ rằng như sau

Pháp tưởng nào cũng đều điên đảo
Điên đảo là gốc tạo bệnh căn
Ta nên lìa nó cho nhanh
Ngã và ngã sở đều nên xa lìa
Tức là nên viễn ly hai pháp
Chẳng nghĩ nơi các pháp trong ngoài
Hành nơi bình đẳng mà thôi
Niết Bàn với ngã cả hai ngang bằng
Vì cả hai đều thường không cả
Chỉ có danh nên đó là không
Hai pháp tự tánh không thành
Hiểu lẽ bình đẳng hết còn bệnh đau
Chỉ còn thôi bệnh không hay chấp
Bệnh không này cũng gấp diệt luôn
Bồ Tát có bệnh dùng tâm
Không có sở thọ mà đành thọ đây
Khi Phật pháp chưa đầy viên mãn
Chẳng diệt trừ thọ cảm chứng thành
Bởi vì có khổ nơi thân
Khởi lòng từ mẫn chúng sanh đọa đầy
Tâm ta đã được rồi điều phục
Thì cũng nên điều phục chúng sinh
Chẳng qua trừ bệnh của mình
Chẳng nên trừ pháp độ sanh cứu đời
Trừ gốc bệnh nên thời giáo hoá
Từ phan duyên nên có bệnh căn
Phan duyên tam giới buộc ràng
Làm sao đoạn dứt dây chằng được đây
Phải dùng tâm không ngôi chứng đắc
Có tâm này chẳng buộc phan duyên
Xa lìa nhị kiến ngay liền
Trong ngoài đối đãi nhị biên đều lìa
Như vậy là không ngôi chứng đắc
Cách đó là điều phục bản tâm
Bồ Tát điều trị bệnh căn
Đoạn trừ bốn khổ phát sanh Bồ Đề
Bồ Tát bệnh nên thì suy nghĩ
Bệnh của ta nào có thật đâu
Chúng sinh bệnh đó giống nhau
Lúc quán như thế tương cầu chúng sanh
Khởi đại bi lòng không ái kiến
Ái kiến thì chán ngán tử sinh
Lại bị ái kiến buộc ràng
Dứt trừ phiền não khách trần đại bi
Chẳng trói buộc mời thì thuyết pháp

Mở trói cho thảy khắp chúng sanh
Như lời Phật có thuyết rằng
Tự mình bị trói sao năng cứu người
Chẳng bị trói mới thời mở được
Bồ Tát nên chẳng chịu buộc ràng
Thế nào trói mở đôi đường
Tham đắm thiền vị thường thường buộc tâm
Chẳng buộc thiền trở thành phương tiện
Cởi chúng sanh hết bệnh khổ đau
Phương tiện trí huệ tương cầu
Cả hai tương hổ cùng nhau sinh thành
Không phương tiện huệ năng trói buộc
Bồ Tát dùng ái được trang nghiêm
Chúng sanh thành tựu phước điền
Pháp không vô tướng mà liền điều tâm
Có phương tiện huệ năng mở trói
Không dùng tâm ái được trang nghiêm
Chúng sanh thành tựu phước điền
Pháp không vô tướng chẳng nhàm điều tâm
Chẳng trí huệ buộc ràng phương tiện
Bồ Tát nơi các chuyện não phiền
Tham sân si tại ngay liền
Mà gieo trồng giống thiện duyên căn lành
Có trí huệ mở đường phương tiện
Đó là lìa các chuyện não phiền
Tham sân si đã kể trên
Mà gieo trồng giống thiện duyên căn lành
Lại phát tâm Bồ Đề vô thượng
Bồ Tát nên quán tưởng như trên
Quán thân phi ngã vô thường
Ấy là trí huệ chân phương Bồ Đề
Thân có bệnh chẳng hề diệt hẳn
Đó chính là phương tiện điều tâm
Bồ Tát có bệnh phải nên
Điều tâm chẳng trụ điều tâm chẳng rời
Pháp Thanh Văn trụ nơi điều phục
Pháp phàm phu liên tục điều tâm
Bồ Tát chẳng bám chẳng buông
Lìa hai bờ mé cách làm thượng nhân
Nơi sanh tử chẳng hành ô nhiễm
Cõi Niết Bàn mà chẳng diệt tan
Chẳng phàm phu chẳng thánh nhơn
Đó là Bồ Tát hạnh lành diệu vi
Phi hạnh cấu và phi hạnh tịnh
Siêu việt ma thị hiện hàng ma

Cầu nhất thiết trí đúng mà
Dù quán các pháp khéo đà chẳng sanh
Nhưng chẳng nhập vào nhành chánh vị
Quán nhân duyên thập nhị sâu xa
Nhưng không rời bỏ kiến tà
Chúng sanh nhiếp độ nhưng mà không yêu
Dù xa lìa mà không dứt hẳn
Dù hành nơi dơ bẩn ba đường
Chẳng hoại pháp tánh chân thường
Dù hành không tánh cội lành trồng gieo
Độ chúng sanh hành nơi vô tướng
Vô tác hành hiện luống thọ thân
Hành vô khởi khởi hạnh lành
Tuy hành lục độ tâm tình hiểu sâu
Hành lục thông chẳng trừ tập lậu
Vô lượng tâm chẳng đáo phạm thiên
Dù tu giải thoát hành thiền
Chẳng nương thiền định mà sanh cõi trời
Tứ niệm xứ hành rồi tinh tấn
Mà chẳng lìa thọ dụng thân tâm
Mặc dù hành tứ chánh cần
Chẳng xả tinh tấn thân tâm đại thừa
Mặc dù hành tứ như ý túc
Nhưng tự mình lại được thần thông
Dù hành theo phép ngũ căn
Mà hay phân biệt tâm tình chúng sinh
Ngũ lực hành mà cầu thập lực
Thất giác chi liên tục thực hành
Trí huệ của Phật hay phân
Hành bát chánh đạo tinh cần phật môn
Pháp trợ đạo thường hành chỉ quán
Mà cuối cùng vắng lặng chẳng rơi
Niết Bàn tịch diệt về nơi
Dù hành các pháp vượt ngoài tử sanh
Mà thân mình trang nghiêm đài các
Hiện oai nghi duyên giác thanh văn
Đại Thừa giáo pháp nằm lòng
Tuy nương tướng tịnh trong lành
Tùy cơ ứng hiện thân hình độ sanh
Quán cõi Phật hư không tịch diệt
Nhưng hiện bày phân biệt cảnh riêng
Mặc dù chứng đắc cõi thiền
Vô Thượng quả Phật Niết Bàn chuyển luân
Nhưng chẳng bỏ đạo hành Bồ Tát
Đó chính là tính chất thượng nhân

Hạnh Bồ Tát quyết độ sanh
Lúc Duy Ma Cật luận bàn như trên
Theo Văn Thù là hàng thánh chúng
Và thiên vương độ khoảng tám ngàn
Khởi lòng hoan hỷ phát tâm
Bồ Đề Vô Thượng siêng năng tu hành

6. BẤT TƯ NGHÌ

Xá Lợi Phất thấy trong phòng trống
Không chỗ ngồi nên bỗng nghĩ thầm:
- Các Bồ Tát các chúng tăng
Không có giường ghế ngồi bằng sao đây?
Duy Ma Cật biết ngay ý đó
Bèn cùng ông nói nhỏ nhẹ rằng:
- Xá Lợi Phất, bậc thượng nhân
Tìm cầu đạo pháp không màng bản thân
Huống là giường chỗ ngồi an tọa
Chẳng cầu nơi thân gá sắc trần
Chẳng cầu ngũ uẩn nơi thân
Lục nhập thập bát giới thường thế gian
Chẳng dục giới chẳng màng sắc giới
Cũng chẳng vô sắc giới thiên đàng
Kẻ cầu chánh pháp chẳng cần
Cầu Phật cầu Pháp cầu Tăng nữa mà
Kẻ cầu pháp chẳng cầu tứ đế
Bởi vì đâu phải để luận bàn
Khổ tập diệt đạo tu hành
Ấy là hí luận chẳng sanh tâm cầu
Xá Lợi Phất! Pháp mầu tịch diệt
Nếu hành nơi sanh diệt là sai
Chẳng phải cầu pháp thiệt rồi
Pháp là vô nhiễm chẳng nơi buộc ràng
Nhiễm nơi pháp Niết Bàn tham đắm
Chẳng phải cầu pháp thắng chân thường
Pháp chẳng có chỗ thực hành
Nếu hành nơi pháp chẳng sanh tâm cầu
Pháp vốn chẳng có đâu thủ xả
Thủ xả thời hết cả tâm cầu
Pháp chẳng xứ sở nơi đâu
Nếu chấp xứ sở làm sao pháp cầu
Pháp nhiệm mầu tánh là vô tướng
Tùy tướng theo sao đặng pháp cầu
Pháp chẳng thể trụ nơi nào
Nếu trụ nơi pháp làm sao pháp cầu
Pháp chẳng thể thấy nghe nhận biết
Nếu hành theo chẳng thiệt pháp cầu
Vô vi pháp tánh nhiệm mầu
Hữu vi theo đó làm sao pháp cầu
Xá Lợi Phất kẻ cầu chánh pháp
Với mọi điều đều khắp chẳng cầu

Khi ngài thuyết pháp ấy rồi
Năm trăm thiên tử được thời nhãn thông
Thuyết pháp xong Duy Ma Cật hỏi:
- Ngài Văn Thù đã tới vô lường
Thế giới cõi Phật phi thường
Thấy cõi nào có Phật đường diệu vi
Tòa Sư Tử uy nghi tối thắng
Được tựu thành nhất đẳng trang nghiêm
Văn Thù bèn trả lời liền:
- Phương đông có Phật độ miền thật xa
Ba mươi sáu hằng sa cõi nước
Tên Tu Di Tướng được nổi danh
Phật hiệu Tu Di Đăng Vương
Thân Phật cao tám bốn ngàn do tuần
Tòa Sư Tử cao gần như thế
Cách trang nghiêm hạng nhất trên đời
Duy Ma Cật nghe xong rồi
Liền hiện thần biến chuyển dời cõi kia
Bỗng tức thì Như Lai Phật đó
Điều khiển cho đến chỗ Duy Ma
Tòa Sư Tử số hằng sa
Trang nghiêm cao rộng thật là uy nghi
Cả đại chúng đều thời thấy rõ
Việc xưa nay chưa có bao giờ
Phòng nhỏ dung nạp không ngờ
Các tòa Sư tử đẹp to vô lường
Mà chẳng thấy ngại ngăn chật hẹp
Thành Tỳ Da vẫn đẹp như xưa
Ta Bà thế giới vẫn vừa
Tất cả trạng thái vẫn chưa căng phồng
Hiện thần xong Duy Ma Cật mới
Mời Văn Thù cả thảy thượng nhơn
Và mời tất cả chúng tăng
Dùng thần thông để phi thăng lên toà
Các Bồ Tát đắc đà thần biến
Dùng thần thông mà hiện thân cao
Bằng tòa Sư tử lên ngồi
Các hàng đệ tử chẳng thời tới nơi
Duy Ma Cật liền mời Xá Lợi
Xá Lợi rằng: - Chẳng với tới nơi
- Hãy lễ Tu Di Như Lai
Thành tâm đảnh lễ sẽ ngồi được ngay
Các đệ tử đồng thời đảnh lễ
Đức Tu Di Đăng để được ngồi
Trên tòa sư tử xong rồi

Xá Lợi Phất mới thời tán dương:
- Thưa cư sĩ! Chưa từng có việc
Phòng nhỏ này chứa biết bao nhiêu
Các tòa Sư tử rất nhiều
Mà thành Tỳ Dạ thấy đều không ngăn
Nơi đô thành thôn quê cung điện
Khắp mọi nơi chẳng khiến hẹp hơn
Duy Ma Cật giải thích luôn:
- Phật Bồ Tát có pháp môn phi thường
Chẳng nghĩ bàn tổng trì giải thoát
Trụ pháp này thì phát thần thông
Đem Tu Di lớn để trong
Hạt cải nhỏ bé mà không hề gì
Núi Tu Di vẫn cao như cũ
Hạt cải con vẫn đủ nạp dung
Cõi trời Đạo Lợi vào cùng
Chư thiên chẳng thấy lọt vòng cải con
Chẳng nghĩ bàn pháp môn giải thoát
Phép thần thông siêu việt phi thường
Đem nước bốn biển trên trần
Để trong vào một lỗ chân lông mình
Mà chúng sinh các loài thủy tộc
Các rùa tôm cua cóc vân vân
Chẳng bị khuấy động ngại ngần
Tánh biển như cũ sóng rần rần vang
Các loài rồng quỷ thần ma mị
Cũng chẳng hay đã bị dời đi
Chẳng bị khuấy động tí gì
Giải thoát bất khả tư nghì thần thông
Rút lấy luôn đại thiên thế giới
Trong nắm tay quăng tới hằng sa
Vô vàn thế giới rõ xa
Rồi đem trở lại đúng nơi ban đầu
Mà chúng sanh ở sâu trong đó
Chẳng hay mình bị bỏ thật xa
Tưởng rằng vẫn đứng yên mà
Là do giải thoát Phật Đà thần thông
Có chúng sanh lại ham trụ thế
Biến bảy ngày dài thể thiên thu
Chúng sanh chẳng muốn sống lâu
Bồ Tát một kiếp rút thâu bảy ngày
Bất tư nghì trụ nơi giải thoát
Đem hằng sa cõi phật trang nghiêm
Gom trong quốc độ hiện tiền
Cho chúng sanh biết khởi liền thiện căn

Đem chúng sanh vô vàn cõi Phật
Để bàn tay bay khắp mười phương
Khiến ai cũng thấy bình thường
Mà chúng sanh đó tưởng dường chẳng lay
Xá Lợi Phất khắp mười phương Phật
Đồ cúng dường cho tất vào trong
Ngay nơi một lỗ chân lông
Tất cả tinh tú cũng đồng vào luôn
Khắp mười phương trần gian lại khiến
Đều hút vào trong miệng thản nhiên
Mà thân hình chẳng lớn thêm
Cây cối cũng chẳng gẫy liền ngả nghiêng
Khi kiếp hỏa cháy tan mười cõi
Bồ Tát đem để vội trong thân
Hoả cháy bụng chẳng tổn thương
Đều nhờ giải thoát thần thông Phật Đà
Bồ Tát từ hằng sa thế giới
Bên dưới đem lên tới cõi trên
Đi qua vô lượng nước liền
Như kim ghim táo nhãn tiền thật nhanh
Mà chúng sanh thấy không sây sát
Nếu trụ nơi giải thoát bất nghì
Hiện làm thân Phật tức thì
Hoặc thời Duyên Giác hoặc thời Thanh Văn
Hoặc hiện thân Phạm Vương rực rỡ
Hoặc hiện thân vua chúa trần gian
Hoặc thân Đế Thích huy hoàng
Hoặc hiện thân Chuyển Luân Vương thiên đàng
Khiến tất cả âm thanh lớn nhỏ
Đều biến thành tiếng rõ Như Lai
Diễn ra tiếng nói tuyệt vời
Vô thường vô ngã với lời khổ không
Các pháp môn mười phương chư Phật
Đều ở trong chân thật những lời
Khiến cho khắp cả trời người
Ai ai cũng được đồng thời chung nghe
Xá Lợi Phất nay ta lược thuyết
Các công năng giải thoát bất nghì
Nếu ta giải thích rộng thì
Cùng kiếp chẳng hết trọn đời không xong
Đại Ca Diếp pháp môn nghe thuyết
Sức thần thông giải thoát bất nghì
Hân hoan tán thán hết lời
Việc chưa từng có trên đời thế gian
Lại nói rằng với Xá Lợi Phất:

- Trước người mù phát thần thông
Uổng công nào thấy được chăng
Các hàng duyên giác Thanh Văn cũng đồng
Với pháp môn bất nghì giải thoát
Vì chẳng hề hiểu hết công năng
Người trí nghe được pháp tâm
Bồ Đề vô thượng siêng năng tu hành
Nơi đại thừa thiện căn thúi mục
Sao chúng ta tuyệt gốc Như Lai
Thanh Văn nghe pháp tuyệt vời
Đều nên khóc lớn váng trời đại thiên
Các Bồ Tát lại nên mừng rỡ
Và thành tâm lãnh thọ pháp này
Bồ Tát tín giải sâu dày
Bọn ma quấy phá muốn thời được chăng?
Đại Ca Diếp nói xong lời đó
Ba mươi ngàn thiên tử phát tâm
Vô Thượng chánh đẳng tu hành
Duy Ma Cật nói lời rằng như sau:
- Đại Ca Diếp! Rất nhiều ma chúa
Khắp mười phương các phía vô lường
Là Bồ Tát rất phi thường
Bất nghì giải thoát đường đường trụ sâu
Nhưng ngõ hầu chúng sanh giáo hoá
Mà hiện làm vua chúa ma dân
Đôi khi Bồ Tát sơ tâm
Thấy có hành khất đến xin thỉnh cầu
Tay chân tai mũi đầu tủy não
Hoặc vợ con vật báu trong nhà
Thức ăn quần áo ngọc ngà
Xe cộ trâu ngựa lụa là vân vân
Kẻ ăn xin thỉnh cầu như thế
Đa số là Bồ Tát trụ nơi
Giải thoát bất khả được rồi
Phương tiện như thế thử người đức tin
Tại vì sao hiểu liền như thế
Vì phàm phu chẳng đủ sức thần
Bức ngặt Bồ Tát sơ tâm
Chỉ hàng Bồ Tát tựu thành ngôi cao
Đã trụ nơi bất nghì giải thoát
Mới có oai siêu việt như vầy
Chúng sanh việc khó chỉ bày
Ví như đá đạp vua voi oai hùng
Chẳng phải lừa năng làm thế được
Ấy gọi là cửa thuộc công năng

Bất nghì giải thoát thần thông
Bồ Tát phương tiện trụ trong hiện bày

7. QUÁN CHÚNG SINH

Văn Thù hỏi ngài Duy Ma Cật:
- Quán chúng sanh Bồ Tát làm sao?
- Như nhà huyễn thuật chiêm bao
Thấy người huyễn ảo hóa ra của mình
Bồ Tát quán chúng sanh như thế
Như nước trong người trí thấy trăng
Như trong gương sáng thấy hình
Tiếng vang ảo ảnh mây giăng giữa trời
Hoặc những vật không hay tưởng tượng
Thỏ có sừng hoặc tướng lông rùa
Nên quán như thế hay chưa
- Nếu quán như vậy hành từ làm sao?
Duy Ma Cật trả lời và nói:
- Bồ Tát xem như vậy rồi suy
Vì chúng ta thuyết pháp này
Ấy tức là hạnh từ ngay chân thường
Hạnh từ vốn vô sanh tịch diệt
Hạnh từ lành nên thiệt vô phiền
Hạnh từ bình đẳng triền miên
Hạnh từ không cãi nên thành vô tranh
Từ bất nhị ngoài trong không mắc
Từ không tan vì đắc chân không
Hành từ kiên cố bền lòng
Hành từ trong sạch tịnh thanh pháp lành
Từ vô biên hư không vô tận
Hạnh từ A La Hán phá tan
Giặc thù phiền não tham tàn
Hạnh từ Bồ Tát an nhàn chúng sanh
Hạnh từ như Thế Tôn đắc tướng
Tâm chân như thương tưởng chúng sanh
Hạnh từ chư Phật cha lành
Vì hay giác ngộ thế gian muôn loài
Từ tự nhiên vô nhân mà đắc
Từ Bồ Đề duy nhất ngang bằng
Từ vô đẳng dứt luyến thương
Đại bi từ hạnh dẫn đường độ sanh
Hạnh từ chẳng chán nhàm vì quán
Vô ngã, không tường tận tinh cần
Hạnh từ pháp thí không màng
Hạnh từ trì giới độ hàng phàm phu
Từ nhẫn nhục độ cho nhân ngã
Từ tinh cần gánh cả chúng sanh
Từ thiền định chẳng vị thiền

Hạnh từ trí huệ tâm liền liễu tri
Từ phương tiện thảy vì thị hiện
Từ không che nên đặng thẳng ngay
Từ thâm tâm chẳng rối bời
Hạnh từ chẳng dối không thời giả hư
Từ an lạc khiến vui của Phật
Hạnh từ cho Bồ Tát như trên
Văn Thù lại hỏi tiếp liền:
- Xin ngài giải thích tâm hiền đại bi
- Các công đức chia đều tất cả
- Thế nào là tâm hỷ thưa ngài?
- Hoan hỷ làm việc giúp đời
Mà chẳng hối tiếc vì người công lao
- Thưa chánh sĩ thế nào là xả?
- Làm việc lành chẳng há mong cầu
Văn Thù lại hỏi một câu:
- Sanh tử đáng sợ nơi nào nên y?
- Nên y nơi Như Lai công đức
- Trụ nơi nào y sức Như Lai
- Trụ nơi độ thoát mọi loài
- Muốn độ thoát chúng phải trừ cái chi?
- Nên trừ thời não phiền của họ
- Trừ não phiền hành ở chỗ nào?
- Hành nơi chánh niệm trong đầu
- Hành nơi chánh niệm là sao thưa ngài?
- Là hành nơi chẳng sanh chẳng diệt
- Pháp nào là chẳng diệt chẳng sanh
- Lành chẳng diệt ác chẳng sanh
- Thiện với bất thiện gốc căn là gì?
- Chúng đều nhận thân thì làm gốc
- Còn cái thân làm gốc bằng chi
- Tham dục thì là gốc của thân
- Tham dục có gốc ra sao?
- Hư vọng phân biệt gốc đầu dục tham
- Hư vọng phân biệt làm gì gốc?
- Tưởng đảo điên làm gốc sinh thành
- Tưởng đảo điên gốc sao làm
- Lấy không chỗ trụ mà làm gốc cho
- Không chỗ trụ thì do gì gốc?
- Vô trụ không có gốc mà sanh
Duy Ma Cật nhấn mạnh rằng:
- Từ gốc vô trụ lập thành pháp muôn
Bấy giờ trong phòng Duy Ma Cật
Có nữ thiên thấy các trời người
Đang nghe thuyết pháp với ngài

Liền hiện thân xuống từ trời trải hoa
Lên các Bồ Tát và đệ tử
Bồ Tát thì hoa đó đều rơi
Đến các đệ tự dính nơi
Trên thân chẳng rớt khơi khơi nửa chừng
Các chúng tăng dùng thần lực phủi
Mà đám hoa chẳng chịu rớt tan
Thiên nữ hỏi Xá Lợi rằng:
- Tại sao phải phủi hoa bằng thần thông
- Chẳng đúng theo pháp môn nên phủi
- Sao hoa không đúng với pháp môn?
Hoa đâu phân biệt thiệt hơn
Tự sanh phân biệt trong lòng ông thôi
Người ở nơi xuất gia Phật pháp
Mà có tâm khởi chấp thiệt hơn
Đó là chẳng đúng pháp thường
Nếu chẳng phân biệt đúng đường pháp siêu
Các Bồ Tát hoa đều chẳng dính
Vì các ngài chẳng tính thiệt hơn
Đoạn diệt phân biệt trong lòng
Như đang khiếp sợ phi nhơn phá liền
Cũng như thế não phiền hoảng sợ
Chuyện tử sanh mới có dịp mê
Lục trần xâm hại ngay kề
Nếu lìa khiếp sợ trọn bề tâm an
Thì ngũ dục không làm mê hoặc
Tập khí chưa chứng đắc tịnh thanh
Cho nên hoa dính vào thân
Kết tập đã sạch hoa liền tuôn rơi
Xá Lợi Phất ngay thời bèn hỏi:
- Phòng này thiên nữ tới bao lâu?
- Như ông giải thoát khi nào
- Nói như vậy đó là bao lâu rồi
- Giải thoát thời có lâu mau tá?
Xá Lợi im như đã mắc quai
- Tại sao Đại Trí im hoài?
- Sự giải thoát vốn vượt ngoài ngữ ngôn
Nên tôi phải giữ luôn im lặng
- Ngôn thuyết văn tự tướng Niết Bàn
Vì giải thoát chẳng ngoài trong
Chẳng ở khoảng giữa cũng đồng thuyết ngôn
Pháp giải thoát phải nương văn tự
Cớ tại sao phải dựa vào lời
Các pháp tướng giải thoát rồi
Xá Lợi Phất hỏi rằng lời như sau:

- Chẳng lìa tham sân si giải thoát?
- Đức Phật vì cứu vớt những người
Lòng tăng thượng mạn ngạo đời
Mà nói giải thoát là rời tham sân
Nếu gặp người không tăng thượng mạn
Tham sân si là tánh Niết Bàn
Xá Lợi Phất bèn tán dương:
- Biện tài vô ngại đắc thành lành thay
- Tôi vô đắc nên tài như thế
Chứng đắc là những kẻ ngạo đời
Bọn tăng thượng mạn nực cười
Xá Lợi Phất hỏi rằng lời như sau:
- Nơi Tam Thừa nàng cầu chi tá?
- Độ Thanh Văn tôi hóa Thanh Văn
Tôi làm Duyên Giác khi cần
Dùng pháp hóa độ nhân duyên theo người
Làm đại thừa đại bi chánh pháp
Cho chúng sanh kiến lập Bồ Đề
Vào rừng chiêm bặc bốn bề
Hoàng hoa mùi đó ngửi thời mà thôi
Cũng như thế phòng này chỉ thấy
Toàn mùi hương vời vợi Như Lai
Nhị thừa hương đức không hay
Thiên long bát bộ phòng này phát tâm
Ưa mùi hương đại thừa công đức
Tôi ở đây liên tục mười năm
Nhị thừa nghe pháp chưa từng
Chỉ nghe Phật pháp Huệ năng bất nghì
Phòng này hiện tám điều khó đắc:
1. Trong phòng thường vàng sắc chiếu soi
Chẳng do ánh sáng mặt trời
2. Phòng này chẳng bị bẩn nơi não phiền
3. Phòng này thường có trời Phạm Tứ
Bồ Tát luôn hợp tụ chẳng thôi
4. Thường thuyết lục độ mọi thời
5. Thường trổi âm nhạc trên đời tuyệt luân
Vang vô lượng pháp âm chân thật
6. Bốn kho tàng bửu vật chứa đầy
Cứu giúp nghèo đói trên đời
Hễ cầu liền được như lời ước mong
7. Phòng này có vô lường chư Phật
Phật Thích Ca và Phật Di Đà
Phật Sư Tử Hướng Phật Đà vân vân
Thượng nhơn khởi niệm Phật liền giáng lâm
Đến rộng thuyết pháp tàng bí mật

Thuyết pháp xong thì Phật trở về
8. Phòng này cung điện bốn bề
Tịnh độ chư Phật đề huề hiện trong
Đó là tám pháp chưa từng
Tư nghì bất khả khó lường thanh văn
Xá Lợi Phất hỏi nàng thiên nữ
- Sao nàng không thân nữ bỏ đi
- Thân này tôi rất yêu vì
Mười hai năm đợi mới cầu được đây
Nhà ảo thuật hóa người ảo nữ
Lại có người muốn nữ chuyển nam
Người đó muốn đúng hay lầm?
- Ảo tướng bất định sao làm chuyển đây
Tất cả pháp tướng thời bất định
Cớ làm sao muốn tính chuyển thân
Từ thân thiên nữ thành nam
Tức thì thiên nữ dùng thần thông linh
Biến Xá Lợi Phất thành thiên nữ
Còn tự mình biến trở thành ông
- Chuyển biến thân nữ sao không?
Xá Lợi thân nữ đáp không thể nào:
- Tôi chẳng biết làm sao chuyển được
- Nếu mà ông chuyển được thân này
Tất cả thân nữ trên đời
Cũng đều chuyển được đồng thời như ông
Xá Lợi Phất ông không là nữ
Mà lấy thân người nữ vừa rồi
Tất cả người nữ trên đời
Cũng đều như thế ông thời biết không
Hiện thân nữ mà không phải nữ
Tất cả người phi nữ phi nam
Thiên nữ thu nhiếp sức thần
Tức thì Xá Lợi biến thành thân xưa
- Tướng thân nữ ông vừa đâu mất
- Tướng thân này chẳng mất chẳng còn
Các pháp cũng thế tương đồng
Chẳng còn chẳng mất Thế Tôn thuyết rằng
Xá Lợi Phất hỏi thêm thiên nữ:
- Nàng diệt rồi sanh trở về đâu
Phật biến hóa sanh nơi nào
Thì tôi theo đó mà vào hóa sanh
Phật hóa sanh không sanh sau diệt
Chúng sanh không phải diệt rồi sanh
Xá Lợi Phất hỏi thiên nữ rằng:
- Nàng bao lâu sẽ đắc thành quả tu

- Ông bao giờ phàm phu trở lại
Tôi sẽ thành quảng đại Bồ Đề
- Phàm phu đâu thể trở về
- Bồ Đề vô thượng chẳng hề chứng ngôi
Vì vô trụ không người chứng đắc
- Thế tại sao Phật đắc hằng sa
Làm sao giải thích đây mà
- Nếu dùng văn tự thành ra ba đời
Quá hiện lai Bồ Đề chẳng gá
- Xá Lợi ông nay đã đạo thành
Quả vị La Hán thánh nhân?
- Vì vô sở đắc đạo thành
- Bồ Tát cũng thế tựu thành ngôi cao
Lúc bấy giờ Duy Ma Cật tới
Giải thích cho Xá Lợi Phất rằng:
- Thiên nữ này đã cúng dường
Chín mươi hai ức chân thường Như Lai
Đã đắc rồi thần thông du hí
Nguyện lực sâu tinh túy đủ đầy
Vô sanh pháp nhẫn tuyệt vời
Trụ nơi bất thối xuống đời độ sanh
Vì nguyện lành tùy cơ ứng hiện
Độ chúng sanh phương tiện hiện bày
Giáo hóa độ chúng trên đời
Bồ Đề vô thượng truyền lời bảo ban

8. PHẬT ĐẠO

Văn Thù hỏi ngài Duy Ma Cật:
- Thế nào là Bồ Tát đạo thông?
Duy Ma Cật trả lời rằng:
- Hành nơi phi đạo đạo vàng đạt thông
- Làm thế nào gọi hành phi đạo
- Bồ Tát gây tội bão chẳng buồn
Vào địa ngục vẫn sạch luôn
Súc sanh thăm viếng mà không ngạo đời
Nơi ngạ quỷ đủ đầy công đức
Sắc giới và vô sắc không ham
Thị hiện tham dục chẳng thường đắm say
Hiện sân hận chẳng thời quái ngại
Hiện ngu si tự tại bản tâm
Thị hiện tham chẳng tiếc thân
Thị hiện phá giới mà thường giới ngoan
Đến tội nhỏ cũng đành rất sợ
Như nóng hờn mà có nhẫn từ
Thị hiện giãi đãi siêng tu
Thị hiện tán loạn thường du cõi thiền
Hiện ngu si đạt thông trí huệ
Thế gian và xuất thế đều siêu
Thị hiện dối trá lắm điều
Khéo dùng phương tiện giải đều nghĩa kinh
Hiện kiêu mạn coi khinh quần chúng
Mà chúng sanh chịu hứng độ người
Hiện phiền não tâm sáng ngời
Thị hiện ma nhập mà thời siêng năng
Chỉ tùy thuận huệ năng Phật giáo
Không chạy theo các đạo bên ngoài
Thanh Văn thị hiện mà hay
Vì chúng thuyết pháp đại thừa diệu vi
Hiện duyên giác đại bi giáo hoá
Thị hiện nghèo giàu có vô vàn
Hiện tàn tật tướng tốt sang
Thị hiện hạ tiện mà sanh gốc lành
Chủng tánh Phật thiện căn đầy đủ
Hiện gầy còm thân có oai nghiêm
Khiến người ai cũng muốn nhìn
Thị hiện già bệnh dứt liền bệnh căn
Chuyện tử sanh tựu thành siêu việt
Hiện giàu sang quán triệt vô thường
Lòng tham đoạn diệt trọn đường

Thị hiện thê thiếp dứt bùn dục tham
Hiện ngu độn tài thành biện thuyết
Khắp mọi nơi chẳng mất tổng trì
Thị hiện tà đạo cứu đời
Vào khắp các nẻo dứt thời nhân duyên
Nơi Niết Bàn chẳng lìa sanh tử
Này Văn Thù hành đủ như trên
Là nơi phi đạo đạt thông
Ngài Duy Ma Cật nói xong hỏi rằng:
- Thế nào là thiện căn của Phật?
- Có thân là giống hạt Như Lai
Sáu mươi hai kiến chấp sai
Tất cả phiền não cũng thời thiện căn
Như vô minh tham sân là giống
Bốn đảo điên cũng đúng thiện căn
Ngũ triền cái hạt nhân lành
Lục nhập thất thức căn lành Như Lai
Bát tà pháp cũng thời là giống
Cửu não kia cũng đúng thiện căn
Thập bất thiện đạo nhân lành
Duy Ma Cật hỏi rằng tại sao
Văn Thù đáp: - Kẻ nào mà thấy
Vô vi vào chánh vị thì không
Bồ Đề vô thượng phát tâm
Gò cao chẳng thể mọc thành hoa sen
Nơi bùn lầy hoa sen mới mọc
Kẻ nào vào chánh gốc vô vi
Chẳng còn sanh khởi Bồ Đề
Trong bùn phiền não nguyện thề mới sinh
Gieo giống trên hư không chẳng mọc
Trong phân bùn sinh gốc tốt tươi
Kẻ vào chánh vị được rồi
Chẳng sanh tâm phát buông trôi nguyện thề
Ngã kiến như Tu Di có thể
Phát đại nguyền vượt bể Bồ Đề
Phiền não hạt giống đề huề
Như trong biển cả có nhiều bảo châu
Nếu chẳng vào biển sâu phiền não
Thì không sao đắc báu vô lường
Đại Ca Diếp nói tán dương:
- Những lời ông nói thật chân Văn Thù
Nơi trần lao mới là hạt giống
Nay chúng tôi chẳng đặng phát tâm
Năm tội vô gián người mang
Vẫn còn có thể phát tâm Bồ Đề

Bọn chúng tôi trọn bề không thể
Ví như người thân thể đã hư
Đối với ngũ dục đã chừa
Chẳng còn cảm xúc nguyện thừa ích chi
Hàng Thanh Văn dứt đi phiền não
Chuyện phát nguyền công hão mà thôi
Phàm phu Phật pháp tới nơi
Thanh Văn nghe pháp suốt đời vô tâm
Chẳng thể phát đạo tâm vô thượng
Trong hội trường lão trượng thánh tăng
Bồ Tát Phổ Hiện Sắc Thân
Cùng Duy Ma Cật hỏi thăm lời rằng:
- Hai cha mẹ vợ con quyến thuộc
Và thầy trò ngài được những ai
Tỳ nữ tôi tớ ngựa voi
Xe cộ trang bị hiện nay nơi nào
Duy Ma Cật mượn lời bài kệ
Mà liệt kê toàn thể như sau:

— Trích kệ của Hòa Thượng Thích Duy Lực —

TRÍ là mẹ Bồ Tát,
PHƯƠNG TIỆN gọi là cha,
Đạo sư tất cả chúng,
Đều từ đó sinh ra.
PHÁP HỶ chính là vợ,
TÂM TỪ BI là gái,
TÂM THÀNH THẬT là trai,
KHÔNG TỊCH là nhà cửa.
TRẦN LAO là đệ tử,
Tùy ý để giáo hóa,
Đạo phẩm thiện tri thức.
Do đó thành chánh giác.
PHÁP LỤC ĐỘ là bạn,
TỨ NHIẾP là ca nữ,
Xướng ngâm tụng lời pháp,
Lấy đó làm âm nhạc.
TỔNG TRÌ là vườn bông,
VÔ LẬU là rừng cây,
GIÁC TÂM là diệu hoa,
Giải thoát trí huệ quả.
BÁT GIẢI là ao tắm,
Nước Định lặng trong đầy.
Bảy thứ hoa trong sạch,
Để tắm người không nhơ.
Ngũ thông voi ngựa chạy,
ĐẠI THỪA là xe cộ,
NHẤT TÂM là phu xe,
Dạo nơi BÁT CHÁNH ĐẠO.
Tướng tốt để nghiêm thân,
Và trang điểm dung mạo,
HỔ THẸN làm quần áo,
THÂM TÂM làm tràng hoa,
Giàu sang đầy thất bửu.
Giáo thọ sanh lợi tức,
Tu hành theo sở thuyết,
Hồi hướng là lợi lớn.
TỨ THIỀN làm sàng tọa,
Từ nơi Tịnh mạng sanh.
Đa văn thêm trí huệ.
Ấy là tiếng tự giác.
Món ăn: Pháp Cam Lồ,
Nước uống: vị giải thoát,
Tắm rửa là TỊNH TÂM,

HƯƠNG HOA là GIỚI PHẨM,
Trừ dẹp phiền não tặc,
Dũng cảm chẳng ai bằng.
Hàng phục bốn thứ ma,
Phướn thắng dựng đạo tràng[1]*,*
Dù biết chẳng sanh diệt,
Phương tiện hiện có sanh.
Hiện khắp các quốc độ,
Như mặt trời soi khắp.
Cúng dường khắp mười phương,
Vô lượng ức Như Lai,
Chư Phật và thân mình,
Chẳng có phân biệt tưởng.
Dù biết các cõi Phật,
Và chúng sanh tánh không,
Mà thường tu tịnh độ.
Giáo hóa khắp mỗi loài,
Bồ Tát vô úy lực,
Oai nghi và sắc thinh,
Cùng hiện trong nhất thời.
Biết rõ việc ma chúng,
Mà theo hành của họ.
Khéo dùng trí phương tiện,
Mà tùy ý thị hiện.
Hoặc hiện già, bệnh, chết,
Thành tựu cho chúng sanh.
Liễu tri như huyễn hóa,
Thông đạt chẳng chướng ngại.
Hiện kiếp hỏa cháy tan,
Trời đất đều trống rỗng,
Nếu chúng sanh chấp thường,
Thì cho biết vô thường.
Vô số ức chúng sanh.
Cùng nhau thỉnh Bồ Tát,
Nhất thời đến nhà họ,
Dạy cho hướng đạo Phật,
Phép chú và kinh sách,
Với công thương – kỹ nghệ,
Đều hiện làm việc này.
Lợi ích cho chúng sanh,
Các đạo pháp thế gian,
Thảy xuất gia trong đó,
Được giải mê cho người,
Mà chẳng đọa tà kiến.
Hoặc làm Nhựt nguyệt thiên,

Phạm Vương chúa thế giới,
Hoặc địa thủy hỏa phong,
Hoặc gặp có bệnh dịch,
Hiện làm các dược thảo,
Người được uống thuốc đó,
Bệnh trừ, độc cũng tiêu.
Trong đời có đói khát,
Hiện làm đồ ăn uống,
Trước cứu đói khát họ,
Sau giảng dạy Phật pháp.
Trong đời có chiến tranh,
Khiến khởi tâm từ bi,
Hóa độ những chúng sanh,
Trụ nơi đất vô tranh.
Hai trận đang đánh nhau,
Mà giúp bên sức yếu,
Hiện oai thế Bồ Tát,
Hàng phục khiến giải hòa.
Trong tất cả quốc độ,
Chỗ nào có địa ngục,
Thì đi đến nơi đó,
Cứu vớt khổ não họ,
Trong tất cả quốc độ,
Súc sinh ăn nuốt nhau,
Thị hiện sanh nơi đó,
Giải oán thù cho họ.
Dù thọ nơi ngũ dục,
Mà cũng hiện tu thiền,
Khiến tâm ma rối loạn,
Chẳng có dịp khuấy phá,
Trong lửa sanh hoa sen,
Ấy là việc hy hữu.
Thọ dục mà thành Thiền,
Hy hữu cũng như thế.
Hoặc hiện làm dâm nữ,
Dụ kẻ mê sắc đẹp,
Trước dùng dục lôi kéo,
Sau khiến vào trí Phật.
Hoặc làm chủ trong ấp,
Hoặc làm thầy khách buôn,
Quốc sư và đại thần,
Để lợi ích chúng sanh.
Chỗ nào có kẻ nghèo,
Hiện làm kho vô tận,
Nhân đó khuyên dạy họ,

Khiến phát Bồ Đề Tâm.
Gặp kiêu căng ngã mạn,
Thì hiện làm lực sĩ,
Để hàng phục cống cao,
Khiến trụ vô thượng đạo.
Những người hay sợ sệt,
Trước thí pháp vô úy,
Sau khiến phát đạo tâm,
Cho họ được an ủi.
Hoặc hiện lìa dâm dục,
Mà làm tiên ngũ thông,
Dẫn dắt cho chúng sanh,
Khiến trụ giới nhẫn từ.
Thấy người cần hầu hạ,
Hiện làm kẻ tôi tớ,
Cho họ được vui lòng,
Nhân đó phát đạo tâm.
Khéo dùng sức phương tiện,
Tùy theo nhu cầu họ,
Để giúp cho đầy đủ,
Để được vào Phật đạo.
Đạo pháp nhiều vô lượng,
Sở hành chẳng bờ bến,
Trí huệ lớn vô biên,
Độ thoát vô số chúng.
Giả sử tất cả Phật,
Nơi vô số ức kiếp,
Tán thán công đức ấy,
Cũng chẳng thể hết được,
Ai nghe pháp như thế,
Chẳng phát Bồ Đề Tâm!
Trừ Xiển Đề chẳng tin,
Và ngu si vô trí

— Hết trích —

9. PHÁP MÔN BẤT NHỊ

Duy Ma Cật bảo hàng Bồ Tát:
- Làm thế nào mà nhập pháp môn
Đại Thừa bất nhị vô song
Hãy tùy sở ngộ trong lòng nói ra
Pháp Tự Tại vốn là Bồ Tát
Bậc thánh tăng nhập thất bèn thưa:
- Sanh diệt là pháp nhị thừa
Pháp không sanh diệt hiểu vừa đạt thông
Liền vào trong Vô sanh pháp hỷ
Đó gọi là Bất nhị pháp môn
Đức Thủ Bồ Tát nói rằng:
- Ngã với ngã sở làm thành nhị nguyên
Vì có ngã mới liền có sở
Nếu không ta chẳng có của ta
Pháp môn bất nhị đó là
Bất Thuần Bồ Tát tiếp và mới thưa:
- Thọ với chẳng thọ là bất nhị
Chẳng thọ thì không thể đắc thành
Vô thủ xả vô tác hành
Ấy là bất nhị trong lành pháp môn
Đức Đảnh Bồ Tát rằng: - Cấu tịnh
Pháp nhị nguyên bản tánh biệt phân
Thật tánh của cấu trong ngần
Thì tướng chẳng tịnh cũng lần diệt theo
Ấy là vào pháp môn bất nhị
Tướng sạch dơ liền bị diệt luôn
Thiện Túc Bồ Tát nói rằng:
- Hành động ý niệm tạo thành nhị nguyên
Nếu bất động thì liền vô niệm
Vô niệm rồi thì chẳng biệt phân
Đó là bất nhị pháp môn
Bồ Tát Thiên Nhãn nói rằng tiếp theo:
- Nhất tướng vô tướng đều là nhị
Nếu thấy hai một thể không sai
Bình đẳng chẳng chấp nơi nào
Ấy là bất nhị đã vào pháp môn
Diệu Tý Bồ Tát rằng tiếp tục:
- Thanh Văn và Bồ Tát nhị nguyên
Kẻ quán tâm tướng vốn không
Không tâm Bồ Tát không lòng Thanh Văn
Ấy là nhập pháp môn bất nhị
Phất Sa Bồ Tát kế nói rằng:

- Thiện với bất thiện tạo thành
Nhị nguyên. Nếu chẳng chuyện lành có không
Trong vô tướng đạt thông lý đó
Bất nhị liền đã có pháp môn
Sư Tử Bồ Tát nói rằng:
- Có tội có phước tạo thành nhị nguyên
Nếu hiểu thông tánh chân của tội
Thì phước kia cùng cội tương đồng
Kẻ dùng trí huệ kim cang
Soi rõ tướng ấy buộc ràng liền tan
Ấy là nhập pháp môn bất nhị
Tiếp theo Sư Tử Ý nói rằng:
- Hữu lậu vô lậu tạo thành
Nhị nguyên. Nếu đã tựu thành huệ năng
Thấy các pháp thường luôn bình đẳng
Không khởi tâm có chẳng não phiền
Chẳng chấp nơi tướng buộc ràng
Chẳng trụ vô tướng không màng thân tâm
Ấy là nhập pháp môn bất nhị
Tịnh Giải Bồ Tát kế nói rằng:
- Hưu vi Vô vi tạo thành
Nhị nguyên. Nếu bỏ cân lường so đo
Khiến tâm như hư không trống rỗng
Trí sạch trong không chướng ngại ngăn
Ấy là bất nhị pháp môn
Na La Diên Bồ Tát rằng tiếp theo:
- Thế gian xuất thế đều là nhị
Xuất thế gian bản thể thế gian
Chẳng vào ra chẳng đầy tràn
Ấy là bất nhị pháp môn nhập thành
Thiện Ý Bồ Tát rằng kế đó:
- Niết Bàn và sanh tử là hai
Nếu thấy sanh tử đồng thời
Chẳng có sanh tử không nơi buộc ràng
Chẳng sanh tử Niết Bàn cũng chẳng
Bất nhị thời vào đặng pháp môn
Hiện Kiến Bồ Tát nói rằng:
- Tận với bất tận tạo thành nhị nguyên
Pháp cứu cánh tận liền bất tận
Cả hai đều vô tận hư không
Tướng vô tận tức là không
Ấy là bất nhị pháp môn nhập thành
Phổ Thủ Bồ Tát rằng kế đó:
- Ta với không ta có nhị nguyên
Ta còn chẳng thể được liền

Không ta chẳng lẽ được quyền có sao
Những kẻ nào thấy sâu tướng ngã
Thì không sao nương gá nhị nguyên
Ấy là bất nhị pháp môn
Điện Thiên Bồ Tát nói rằng tiếp theo
- Minh, vô minh là đều nhị pháp
Nhưng vô minh xác lập là minh
Minh không thể được thật tình
Lìa các số lượng đẳng bình chẳng phân
Ấy là vào pháp môn bất nhị
Hỷ Kiến Bồ Tát kế nói rằng:
- Sắc với không là nhị nguyên
Bản chất tánh sắc vốn không ban đầu
Chẳng phải không lúc sau sắc diệt
Thọ tưởng hành cũng thiệt như trên
Không với ngũ uẩn nhị nguyên
Tánh của ngũ uẩn tự không ban đầu
Chẳng phải không lúc sau uẩn diệt
Ngũ uẩn thời chính thiệt là không
Ấy là bất nhị pháp môn
Minh Tướng Bồ Tát nói rằng tiếp luôn
- Tứ đại khác với không đại nhị
Tánh tứ đại tức thị tánh không
Quá hiện lai cũng đều không
Chư đại cả thảy đều đồng tánh không
Ấy là vào pháp môn bất nhị
Diệu Ý Bồ Tát kế nói rằng:
- Nhãn với sắc là nhị nguyên
Nếu ngộ tánh nhãn chẳng duyên sắc trần
Chẳng khởi tham sân si tịch diệt
Căn với trần đúng thiệt nhị nguyên
Nếu ngộ biết tánh lục căn
Nơi trần chẳng khởi tham sân si tà
Tịch diệt là lắng thân khẩu ý
Ấy là vào bất nhị pháp môn
Vô Tận Ý Bồ Tát rằng:
- Bố thí hồi hướng phân thành nhị nguyên
Tánh bố thí bản nhân hồi hướng
Lục độ và hồi hướng nhị nguyên
Tánh của lục độ bản nhân
Vốn là hồi hướng quả vàng Thế Tôn
Ngộ nhất tướng pháp môn bất nhị
Thâm Huệ Bồ Tát kế nói rằng:
- Vô tướng vô tác với không
Ba cửa giải thoát tạo thành nhị nguyên

Không bản nhân tức là vô tướng
Vô tướng vô tác tánh chất đồng
Cả ba pháp ấy vốn không
Vô ý vô thức vô tâm đồng thời
Vào một cửa tức vào ba cửa
Vào một rồi vào cả ba luôn
Ấy là bất nhị pháp môn
Tịch Căn Bồ Tát nói rằng tiếp theo:
Phật pháp tăng ba đều bất nhị
Tam bảo đều tướng quý vô vi
Hư không bình đẳng tức thì
Phật tức là pháp pháp thời là tăng
Tất cả pháp đều trông như thế
Ấy là vào bất nhị pháp môn
Tâm Vô Ngại nói rằng:
- Thân với thân diệt tạo thành nhị nguyên
Thân bản nhân tức là thân diệt
Kẻ nào mà thấy thật tướng thân
Chẳng thấy thân diệt và thân
Thân và thân diệt là đồng không hai
Với pháp này mà không sợ hãi
Ấy là vào bất nhị pháp môn
Thượng Thiện Bồ Tát nói rằng:
- Thân khẩu ý nghiệp tạo thành nhị nguyên
Tam nghiệp ấy tướng liền vô tác
Vậy thân kia vô tác nghĩa là
Khẩu ý vô tác theo mà
Tướng vô tác của cả ba nghiệp này
Tướng vô tác đồng thời các pháp
Tùy thuận theo giai cấp khôn ngoan
Là nhập bất nhị pháp môn
Phước Điền Bồ Tát nói rằng tiếp theo:
- Phước, tội, bất động đều là nhị
Ba hạnh kia cốt tuỷ tánh không
Trong không chẳng có ba hành
Như vậy chẳng khởi chẳng sanh ba hành
Đó là vào pháp môn bất nhị
Hoa Nghiêm Bồ Tát kế nói rằng:
- Do ngã khởi nhị nhị nguyên
Kẻ thấy tánh ngã thì không niệm này
Chẳng trụ nơi nhị nguyên quán triệt
Thức cũng không nhận biết cũng không
Là vào bất nhị pháp môn
Đức Tạng Bồ Tát nói rằng tiếp theo:
- Có tướng sở đắc đều là nhị

Sở đắc không thủ xả cũng không
Ấy là bất nhị pháp môn
Nguyệt Thượng Bồ Tát nói rằng tiếp theo:
- Tối với sáng cũng đều là nhị
Tối sáng không thì nhị cũng không
Diệt thọ tưởng nhập định trong
Chẳng có tối sáng pháp đồng rỗng không
Nhập bình đẳng pháp môn bất nhị
Bảo Ấn Thủ Bồ Tát kế nói rằng:
Ưa Niết Bàn chán thế gian
Nhị nguyên. Nếu cả Niết Bàn thế gian
Chẳng ưa thích là đường bất nhị
Có trói thì mới có mở ra
Chẳng trói mở chẳng chán ưa
Đó chính là vào bất nhị pháp môn
Châu Đảnh Vương Bồ Tát rằng tiếp đó:
- Chánh đạo tà đạo có nhị nguyên
Trụ nơi chánh đạo chẳng nên
Phân biệt tà chánh hai bên rành rành
Lìa hai thứ pháp môn bất nhị
Lạc Thập Bồ Tát kế nói rằng:
- Thật với chẳng thật nhị nguyên
Kẻ thấy thật tướng giả chân đều lìa
Thật chẳng thấy huống là chẳng thật
Thật tướng không vật thấy nhãn căn
Huệ nhãn mới thấy rõ ràng
Mà huệ nhãn thường thấy chẳng có không
Ấy là nhập pháp môn bất nhị
Bồ Tát đều tùy hỷ nói xong
Liền hỏi Văn Thù lời rằng:
- Nhập vào bất nhị pháp môn là gì?
Ngài Văn Thù tức thì liền đáp:
- Theo ý tôi các pháp vô ngôn
Vô thị vô thức lìa đường
Hỏi tra vấn đáp thông thường ngữ ngôn
Ấy là nhập pháp môn bất nhị
Văn Thù liền hỏi kế Duy Ma:
- Chúng tôi lần lượt nói rồi
Bây giờ đến lượt của ngài nói ra
Thế nào là pháp môn bất nhị
Ngài Duy Ma quyết chí lặng câm
Văn Thù tán thán nói rằng:
- Chẳng có văn tự nói năng thật lành
Mới là chân pháp môn bất nhị
Khi thuyết xong tinh tuý phẩm này

Có năm ngàn vị sư thầy
Vô sanh pháp nhẫn đắc ngay tức thời

10. HƯƠNG TÍCH PHẬT

Xá Lợi Phất bấy giờ nghĩ được:
- Đến giờ ăn thọ thực sao đây?
Duy Ma Cật biết ý này
Nên liền nói với sư thầy như sau:
- Phật thuyết bát đạo mầu giải thoát
Nhơn giả tu hành ắt đã nghe
Há còn ăn uống đắm mê
Hãy đợi giây lát tôi thì cho ông
Một bữa ăn thật không từng có
Vừa nói xong ngài đã nhập thiền
Thần thông thị hiện nhỡn tiền
Hằng sa quốc độ ngay liền hiện ra
Cõi Chúng Hương Phật Đà Hương Tích
Bốn mươi hai xa cách hằng sa
Mùi hương cõi ấy thơm tho
Mười phương cõi Phật khéo là nhất luôn
Cõi Phật đó chúng nhân Bồ Tát
Đang đứng nghe Đức Phật giảng kinh
Đại Thừa pháp Phật uy linh
Ở trong cõi đó không tên nhị thừa
Các sự vật hương vua trang điểm
Lầu các vườn đậm chiếm hương thơm
Mười phương thế giới hương cơm
Toả lan đi khắp một vòng trần gian
Phật Bồ Tát đang ăn lúc ấy
Chúng cõi này đều thấy rõ ràng
Chư thiên đồng hiệu Hương Nghiêm
Cúng dường thánh chúng cơm hương thơm tràn
Duy Ma Cật hỏi hàng Bồ Tát:
- Có vị nào đến Phật thỉnh cơm
Cả trong đại chúng lặng câm
Do sức oai thần quảng đại Văn Thù
Duy Ma Cật ầm ừ rồi nói:
- Này các ông đã vội thẹn chăng?
Văn Thù liền mới nói rằng:
- Như lời Phật dạy chớ khinh người thường
Duy Ma Cật thần thông phương tiện
Ngay hội trường lại biến hóa ra
Một vị Bồ Tát thật là
Oai đức thù thắng trùm đà chúng tăng
Lại khiến rằng thay mình mà nói:
- Ông hãy nên đến cõi Chúng Hương
Để xin thọ thí cúng dường

Bạch lời tôi nói chúng tăng như vầy:
"Duy Ma Cật đến đây đảnh lễ
Đức Thế Tôn toàn thể chúng tăng
Vô cùng cung kính hỏi thăm
Sự ở sự ăn sinh hoạt hằng ngày
Khoẻ mạnh chăng ít thời phiền não
Mong được cơm thừa của Thế Tôn
Thí làm phật sự cúng dường
Cũng khiến tiếng đồn ai cũng được nghe
Cõi Ta Bà đem về cho chúng"
Trong hội trường đều chứng hóa thân
Bay lên cõi Phật phương trên
Đến cõi Phật độ nhỡn tiền Chúng Hương
Đảnh Thế Tôn nói lời như thế
Đều tán dương chưa thấy bao giờ
Bèn hỏi Hương Tích Như Lai
- Thượng nhơn đâu đến biện tài vô song
Cõi Ta Bà ở đường nào vậy
Thế nào là lối dạy tiểu thừa?
Phật liền giải thích phân bua:
- Bốn mươi hai hằng sa cõi Phật
Phương dưới kia có đất Ta Bà
Ngũ trược ác thế thật mà
Hiện có Đức Phật Thích Ca độ đời
Vì chúng sanh tiểu thừa ưa pháp
Mà giảng kinh độ khắp mọi người
Lại có Bồ Tát biện tài
Tên Duy Ma Cật sáng ngời đạo cao
Đã trụ vào bất nghì giải thoát
Sai hóa thân siêu việt đến đây
Khen ngợi danh hiệu Như Lai
Tăng thêm công đức cho đời vị lai
Các Bồ Tát tức thời liền hỏi:
- Vị đó sao tài giỏi như vầy
Có sức công đức tuyệt vời
Hóa thân thần túc sai người đến đây?
- Thần lực ngài Duy Ma Cật lớn
Sai hóa thân thường đến mọi nơi
Mười phương hành sự cứu đời
Tức thời Đức Phật lấy đầy bát cơm
Rồi trao cho hóa thân Bồ Tát
Chín triệu hơn Bồ Tát nói rằng:
- Chúng con muốn đến cúng dường
Phật Thích Ca hàng thánh tăng Ta Bà
Và nhất là ngài Duy Ma Cật

Phật bảo rằng: - Cũng thật được thôi
Phải thu nhiếp hương trên người
Chớ khiến đại chúng mê say hương này
Hơn thế nữa bỏ ngay hình dạnh
Kẻo dưới kia hổ thẹn trong lòng
Chớ khinh hạ tiện chúng tăng
Mười phương quốc độ vẫn thường hư không
Phật khởi lòng tiểu thừa hóa độ
Nên không bày cõi đó tịnh thanh
Hóa thân Bồ Tát lãnh xong
Chín triệu Bồ Tát oai thần Như Lai
Cùng thần lực ngài Duy Ma Cật
Biến mất liền chốc lát đến nhà
Ngài liền hóa chín triệu toà
Sư tử tốt đẹp rước mời chúng nhân
Lúc bấy giờ hóa thân Bồ Tát
Đưa cho Duy Ma Cật bát cơm
Mùi hương cơm toả khắp thành
Đại Thiên Thế Giới cơm tràn mùi hương
Đều khoan khoái tán dương chuyện đó
Lúc bấy giờ lại có đại gia
Nguyệt Cái cùng với hằng sa
Hàng ngàn vạn chúng đến nhà Duy Ma
Thấy trong phòng khéo đà đông đảo
Các thánh tăng tòa báu trang nghiêm
Khởi tâm hoan hỷ vô biên
Đảnh lễ bồ tát kế liền đứng bên
Các chư thần chư thiên dục sắc
Từ mười phương ngửi được mùi hương
Cũng đều kéo đến nhà luôn
Duy Ma Cật bảo đem cơm chia đều:
- Cơm Cam Lồ Như Lai cho được
Do đại bi hun đúc mà thành
Các vị tùy ý lấy ăn
Đừng có lo sợ thiếu phần chúng nhơn
Hàng Thanh Văn trong lòng lo lắng:
Số lượng này sao đặng đủ ăn
Hóa thân Bồ Tát liền rằng:
Chớ dùng tiểu trí đo lường Như Lai
Nước bốn biển tuy nhiều có hạn
Chứ cơm này vô tận không cùng
Dẫu cho tất cả đều ăn
Phần to bằng núi lớn dường Tu Di
Suốt kiếp thì cũng không thể hết
Vì cơm dư này thiệt thần thông

Của bậc Chánh Trí Thế Tôn
Vô tận giới định vô cùng huệ năng
Cho nên ăn mãi không thể hết
Một bát cơm ăn miết vẫn còn
Ăn xong thân thể hân hoan
Giống như Bồ Tát Chúng Hương cõi trời
Bấy giờ thời Duy Ma Cật hỏi
Bồ Tát tăng bên cõi Chúng Hương
- Hương Tích Phật pháp hoàng dương?
Các Bồ Tát đó đắp rằng như sau:
- Phật chúng tôi chẳng dùng lời nói
Chỉ dùng hương khiến giới trời người
Được vào luật hạnh tuyệt vời
Các hàng Bồ Tát đều ngồi dưới cây
Ngửi mùi hương liền thời đắc thánh
Nhất Thiết Thông Đức Tạng tổng trì
Đầy đủ công đức tức thì
Các Bồ Tát ấy mới thời hỏi luôn
- Đức Thích Ca dùng chi thuyết pháp?
Duy Ma Cật liền đáp trả lời:
Chúng sanh khó dạy cõi này
Nên Phật thuyết pháp những lời cường cang
Nào địa ngục súc sanh ngạ quỷ
Đâu nạn tai tiêu hủy người ngu
Hể thân khẩu ý hành tà
Thì bị quả báo thực là nhanh thay
Tạo ra mười việc làm ác nghiệp
Quả báo liền từ nghiệp sanh ra
Hành sáu bất thiện như là:
Bỏn sẻn phá giới sân và buông lung
Loạn ý cùng ngu si thì thọ
Quả báo cho nghiệp đó không sai
Cho đến phạm giới dạy thời
Hữu lậu vô lậu đời hay Niết Bàn
Người khó dạy có tâm khỉ vượn
Thế cho nên phải mượn nhiều phương
Ví như voi chứng cang cường
Phải đánh dữ tợn thấu xương da hẳn
Các chúng sanh cang cường khó dạy
Phải dùng lời cho thấy khổ đau
Khiến họ luật hạnh đi vào
Các Bồ Tát đó nghe rồi bèn thưa:
- Đây là điều thật chưa từng có
Đức Thích Ca ẩn dấu vô lường
Sức đại tự tại huệ năng

Tùy theo trình độ mà bèn độ sanh
Các Bồ Tát nhún nhường khổ nhọc
Vì đại bi sanh chịu cực cõi này
Duy Ma Cật nói tiếp ngay:
- Đại bi kiên cố như lời các ông
Các Bồ Tát có lòng độ chúng
Vì chúng sanh cứu trọn nhiều đời
Nhiều hơn cõi khác rất nhiều
Ta Bà này có đủ mươi pháp lành
1. Dùng bố thí nghèo nàn nhiếp độ
2. Tịnh giới dùng để độ phá tăng
3. Nhẫn nhục nhiếp phục hận sân
4. Lại dùng tinh tấn nhiếp lần buông lung
5. Dùng thiền định nhiếp tâm loạn ý
6. Trí huệ dùng điều trị ngu si
7. Thuyết pháp độ bát nạn thì
8. Đại Thừa để độ kẻ ưa tiểu thừa
9. Dùng thiện căn độ người vô đức
10. Tứ nhiếp dùng tiếp sức chúng sanh
Gọi là mười pháp trong lành
Các Bồ Tát cõi đó rằng như sau:
- Thế giới này hiểu sâu mấy pháp
Để tựu thành chứng nhập pháp lành
Vào nơi tịnh độ được sanh
Ngài Duy Ma Cật đáp rằng như sau:
Phải tựu thành nhiệm mầu tám pháp
Và hoàn toàn chứng đắc pháp lành
Thì nơi tịnh độ được sanh
1. Lợi ích chúng sanh phước báo chẳng màng
2. Thay chúng sanh chịu muôn khổ não
Được phước rồi hồi đáo chúng sanh
3. Dùng tâm đối xử khiêm nhường
Bình đẳng vô ngại cúng dường thánh nhân
4. Kinh chưa nghe không sanh nghi hối
5. Cùng Thanh Văn chẳng lỗi trái nhau
6. Cúng dường chẳng đố kỵ nhau
Chẳng khoe lợi lộc tự điều phục tâm
7. Xét lỗi mình lỗi người chẳng nói
8. Thường nhất tâm trồng cội phước lành

Khi Duy Ma Cật cùng Pháp tử
Ngài Văn thù thuyết đủ pháp này
Trăm ngàn giáo chúng trời người
Bồ Đề vô thượng phát tâm đại thừa
Có mười ngàn sơ tâm thánh chúng
Pháp nhẫn liền đắc chứng vô sanh

11. HẠNH BỒ TÁT

Phật thuyết pháp vườn Am La thọ
Bỗng nhiên vườn khắp chỗ trang nghiêm
Cả chúng trong hội sắc vàng
A Nan bạch Phật lời rằng như sau:
- Nhân duyên gì nhiệm mầu ứng hiện?
Vườn trang nghiêm thân biến sắc vàng
Thế Tôn liền bảo A Nan
Là Duy Ma Cật cùng Văn Thù và
Đại chúng đều khéo là khởi ý
Muốn đến đây báo hiệu điềm lành
Duy Ma Cật nói Văn Thù rằng:
- Hãy cùng thăm Phật cúng dường nghe kinh
Văn Thù rằng: - Lành thay hay lắm
Nay chính là lúc đáng nên đi
Duy Ma Cật liền tức thì
Thần thông đem cả ghế ngồi chúng tăng
Và Bồ Tát trên bàn tay phải
Bay đến nơi Phật ngự trong rừng
Để xuống đất rồi đảnh chân
Đi nhiễu bảy vòng rồi đứng sang bên
Đức Thế Tôn y theo quy củ
Liền hỏi thăm đầy đủ xong rồi
Bèn mời đại chúng cùng ngồi
Cả chúng hoan hỷ vâng lời Như Lai
An tọa xong Phật thời liền hỏi
- Xá Lợi Phất ông mới thấy không
Thần lực tự tại phi thường
Của Duy Ma Cật đó chăng thế nào?
- Thật vi diệu không sao nghĩ được
Bất tư nghì hết thuộc nói năng
A Nan liền hỏi Phật rằng:
- Nay con đang ngửi mùi hương chưa từng
Bạch Thế Tôn thơm lừng hương đó
Là hương thơm ở chỗ trần gian?
Phật liền giải thích A Nan
- Mùi hương từ lỗ chân lông trên người
Các Bồ Tát cõi trời trên đó
- Người chúng tôi cũng có mùi hương
Xá Lợi Phất lại phân trần
A Nan lại hỏi lời rằng như sau:
- Mùi hương này từ đâu mà đến?
- Từ cơm thừa biến hiện sinh ra

Vốn do trưởng giả Duy Ma
Thỉnh cơm từ cõi Phật Đà Chúng Hương
Đại chúng ăn cơm thơm như thế
Lỗ chân lông thân thể đều thơm
- Mùi hương bao khoảng thì còn?
- Đến khi tiêu hóa phần cơm hết còn
- Bao lâu mới làm cơm tiêu hết?
- Sau bảy ngày cơm thiệt mới tiêu
Thanh Văn vào chánh vị rồi
Tâm được giải thoát cơm thời mới tiêu
Tâm đại thừa mà chưa phát khởi
Ăn cơm rồi phải đợi phát tâm
Thì cơm này mới tiêu lần
Đại Thừa đã phát mà ăn cơm này
Phải đắc rồi Vô sanh pháp nhẫn
Thì cơm này mới đặng tiêu tan
Nếu đắc Pháp nhẫn Vô sanh
Mà ăn phải đợi đạo thành mới tiêu
Có vị thuốc tên kêu thượng vị
Uống thuốc này độc hết mới tiêu
Cơm này cũng giống thuốc liều
Diệt hết phiền não xong rồi mới tiêu
Ông A Nan cúi đầu bạch Phật:
- Cơm hương này quả thật phi thường
Biết làm Phật sự chưa từng
Phật liền nói với A Nan lời rằng:
- Thật đúng thế! A Nan nên biết
Cách độ sanh nhiều thiệt vô vàn
Hoặc dùng ánh sáng độ nhân
Hoặc dùng Bồ Tát chuyển luân độ đời
Hoặc dùng người huyễn thân Phật hóa
Hoặc dùng quần áo ngọa cụ làm
Phương tiện giáo hóa chúng sanh
Hoặc lấy cơm ăn truyền bá đạo vàng
Cây Bồ Đề mà làm Phật sự
Lâu đài vườn làm thứ độ nhân
Băm hai tướng hảo tốt lành
Hoặc nhờ thân Phật đạo vàng truyền ban
Dùng hư không mà làm Phật sự
Tùy nhân duyên cảm thụ chúng sanh
Hoặc dùng mộng huyễn bóng vang
Hình gương ảo ảnh trăng vàng độ sanh
Hoặc cõi Phật trong lành tịch lặng
Chẳng nói năng chuyển đặng pháp luân
Như thế đó này A Nan

Oai nghi cử chỉ bình thường Như Lai
Tất cả thời là làm Phật sự
Bốn loại ma đủ thứ nào phiền
Tổng cộng tám mươi bốn ngàn
Nên cần nhiều pháp vô vàn độ nhân
Nhập nhất thiết pháp môn chư Phật
Bố Tát vào chân thật pháp môn
Thấy cõi nghiêm tịnh chẳng mừng
Thấy cõi bất tịnh chẳng buồn chẳng lo
Không khen chê nhỏ to bình đẳng
Tâm hỷ hoan kính cẩn trong lành
Công đức chư Phật độ sanh
Chúng sanh giáo hóa hiện thành như trên
Này A Nan đất đai hữu hạn
Chứ hư không vô tận khó bàn
Sắc thân chư Phật hữu biên
Trí huệ vô ngại vô lường vô biên
Các chư Phật tướng liền bình đẳng
Các oai nghi chủng tánh huệ năng
Giải thoát tri kiến sở hành
Thọ mạng giáo hóa độ sanh cứu đời
Nghiêm tịnh cõi trời người đầy đủ
Rộng truyền ban các thứ pháp môn
Thảy đều chẳng khác phi thường
Gọi là Đại Giác Thế Tôn cõi trần
Này A Nan Bồ Đề Vô Thượng
Trí biện tài tối thắng miễn bàn
Chẳng có hạn lượng vô vàn
Nếu ta rộng thuyết khó lòng hiểu thông
Dẫu tất cả ở trong thế giới
Đều đa văn như thể A Nan
Tổng trì đắc niệm tâm thông
Sống hết trọn kiếp cũng không hiểu mà
Ông A Nan xuýt xoa bạch Phật:
- Kể từ nay hết thật đa văn
Phật liền bảo với A Nan:
- Chớ nên thoái chí nản lòng A Nan
Hàng Thanh Văn ông đa văn nhất
Nhưng chẳng so Bồ Tát phi phàm
Người trí chẳng tự sánh nhầm
Biển sâu vực thẳm còn năng đo lường
Các Bồ Tát vô phương tính đếm
Trí biện tài thiền định huệ năng
Tất cả công đức vô lường
Các ông đừng sánh sở hành thánh nhân

Dẫu trải qua trăm ngàn số kiếp
Không thể nào thu nhiếp việc làm
Bấy giờ Bố Tát Chúng Hương
Chắp tay bạch Phật mà rằng như sau:
- Khi chúng con cùng nhau đi tới
Cõi nước này liền khởi tâm chê
Bây giờ hiểu rõ mọi bề
Hối trách lìa bỏ tâm mê lầm này
Phương tiện của Như Lai khó nghĩ
Vì độ sanh hiện tỷ chẳng đồng
Thế Tôn xin thí pháp môn
Để khi về nước nhớ thường Như Lai
Phật liền bảo các thầy Bồ Tát:
- Có pháp môn giải thoát diệu vi
Hữu tận là pháp hữu vi
Vô tận là pháp vô vi tuyệt vời
Bồ Tát thời hữu vi chẳng tận
Mà vô vi cũng chẳng trụ nương
Chẳng tận hữu vi là thường
Giáo hóa đại chúng siêng năng chẳng nhàm
Từ bi tâm chẳng lìa chẳng bỏ
Tâm Bồ Đề chẳng có tạm quên
Tùy thuận tứ nhiếp triền miên
Hộ trì chánh pháp chẳng màng bản thân
Trồng thiện căn tâm không nhàm mỏi
Thường trụ an vào cõi thiền na
Phương tiện hối hướng khắp mà
Cầu pháp tinh tấn khéo đà giảng kinh
Thường siêng năng cúng dường chư Phật
Vào trần lao mà thật chẳng lo
Vinh nhục tâm chẳng so đo
Kính người sơ học trọng đò qua sông
Với chư tăng xem đồng như Phật
Khiến người mê khởi phát niềm tin
Xa lìa lợi lạc chẳng tham
Chẳng vui thích của riêng mình mà thôi
Tùy hỷ vui khi người sung sướng
Nơi cõi thiền mà tưởng âm cung
Nơi sanh tử tưởng công viên
Xem kẻ cầu thỉnh như trông bậc thầy
Xả bỏ tưởng đủ đầy siêu trí
Gặp kẻ si khởi ý cứu nàn
Xem pháp trí tưởng song thân
Lấy pháp trợ đạo thân nhân trong nhà
Khởi thiện căn chẳng đà ngàn mé

Lấy việc tu tạo vẻ cõi mình
Đầy đủ tướng tốt cúng dường
Tịnh thân khẩu ý ác nhường diệt tan
Đủ trí dũng chẳng nhàm sanh tử
Nghe vô vàn phật sự tâm thành
Chí nguyện bền vững tinh cần
Dùng gươm trí huệ phá tan não phiền
Vào sanh tử cứu nhân giải thoát
Lại siêng năng tru sát hàng ma
Thường cầu vô niệm sâu xa
Trí huệ thật tướng Phật Đà chân như
Theo thế gian biết vừa tri túc
Giữ oai nghi thế tục không nhàm
Thần thông trí huệ độ sanh
Tổng trì đắc nhiệm chẳng quên bao giờ
Khéo phân biệt căn cơ quần chúng
Đoạn dứt nghi dẫn chứng chúng sanh
Biện tài thuyết pháp giảng kinh
Diễn thuyết vô ngại siêng năng tu hành
Nơi thập thiện truyền ban phát tán
Phước trời người quả đặng khang an
Tu tứ vô lượng tinh cần
Khuyến thỉnh thuyết pháp mở đường Phạm thiên
Thường tán thán đắc âm thanh Phật
Đắc oai nghi chân thật Như Lai
Thân khẩu ý thiện thời thời
Thâm nhập thiện pháp sáng ngời tăng nhân
Dùng đại thừa tựu thành Bồ Tát
Không buông lung chẳng mất thiện căn
Đúng pháp như thế là hành
Bồ Tát chẳng tận tâm lành hữu vi
Thế nào là vô vi chẳng trụ
Tu quán không chẳng ngộ chứng không
Vô tướng vô tác chứng không
Quán vô tưởng cũng chứng không tưởng mà
Quán vô thường chẳng mà chán thiện
Quán thế gian chẳng chán tử sanh
Quán pháp vô ngã tinh cần
Quán pháp tịch diệt không đành diệt tan
Quán xa lìa thân tâm tu thiện
Quán chẳng về nơi thiện lại về
Quán vô lậu chẳng dứt mê
Quán vô sanh lại trọn bề pháp sanh
Quán pháp lành tiểu thừa chẳng thủ
Quán hư vô chẳng bỏ đại bi

Quán hư vọng chẳng bền gì
Vô chủ vô tướng lại thời vô nhân
Nguyện chưa tròn vẫn tu phước đức
Siêng năng thiền gắng sức huệ năng
Tu pháp như thế tinh cần
Vô vi chẳng trụ pháp lành thánh nhân
Đủ phước lành vô vi chẳng trụ
Trí huệ đủ chẳng tận hữu vi
Từ bi chẳng trụ vô vi
Vì tròn bản nguyện hữu vi chẳng trừ
Biết bệnh đau vô vi chẳng trụ
Diệt bệnh khổ chẳng tận hữu vi
Bồ Tát tu pháp này thì
Vô vi chẳng trụ hữu vi chẳng trừ
Ấy gọi là tận tu vô tận
Giải thoát môn pháp chánh diệu vi
Các người nên khắc tâm ghi
Bấy giờ Bố Tát cõi kia nghe rồi
Rất mừng vui dùng hoa muôn sắc
Đủ mùi hương gieo rắc đại thiên
Cúng dường Đức Phật Thế Tôn
Tán dương là việc chưa từng thấy qua
Đức Thích Ca khéo hành phương tiện
Nơi cõi này thần biến sâu xa
Phát môn Vô tận Phật Đà
Nói xong biến mất trở về Chúng Hương

12. BẤT ĐỘNG NHƯ LAI

Đức Thế Tôn hỏi Duy Ma Cật:
- Ông lấy gì quán thật Như Lai?
Duy Ma Cật mới trả lời:
-Như quán thật tướng con người tự thân
Quán Như Lai cũng làm như vậy
Chẳng đến đi chẳng thấy trụ nay
Chẳng quán sắc chẳng quán như
Toàn bộ ngũ uẩn cũng đều như trên
Tứ đại đồng hư không chẳng khởi
Lục nhập không chứa đậy dây chằng
Lục căn siêu việt buộc ràng
Chẳng ở ba cõi lìa đường ba dơ
Tùy thuận ba cửa vừa giải cứu
Tam minh đầy bằng với vô minh
Tướng chẳng duy nhất một mình
Chẳng tha chẳng tự chẳng không chẳng nhiều
Cũng chẳng có theo điều chấp tướng
Chẳng bờ kia cũng chẳng bờ này
Chẳng giữa dòng giáo hóa đời
Quán nơi tịch diệt chẳng thời diệt tan
Chẳng nương đây chẳng nương nơi đó
Chẳng dùng đây chẳng có dùng kia
Dùng trí hiểu biết xa lìa
Chẳng tối chẳng sáng chẳng vì tướng danh
Chẳng có mạnh chẳng thành ra yếu
Chẳng sạch dơ chẳng có phương vì
Chẳng vô vi chẳng hữu vi
Chẳng thị hiện chẳng thì truyền ban
Chẳng bố thí chẳng thành bỏn xẻn
Chẳng giới trì chẳng phạm giới điều
Chẳng nhẫn nhục chẳng hận nhiều
Chẳng có tinh tấn chẳng đều buông lung
Chẳng tâm định chẳng tâm có loạn
Chẳng mong trí chẳng ngán thành ngu
Chẳng thành thật chẳng dối hư
Chẳng đi chẳng lại chẳng vào chẳng ra
Các ngôn ngữ khéo đà đoạn dứt
Chẳng phước điền chẳng bất phước điền
Chẳng nên cúng dường có nên cúng dường
Chẳng giữ bỏ có không vô tướng
Thật tế đồng pháp tánh bằng ngang
Siêu việt số lượng đo lường
Chẳng lớn chẳng nhỏ chẳng tường chẳng tri

Các trói buộc xa lìa vĩnh viễn
Trí huệ đồng đẳng với chúng sanh
Nơi các pháp chẳng biệt phân
Chẳng được chẳng mất chẳng phiền chẳng dơ
Chẳng tạo tác chẳng do duyên khởi
Chẳng diệt sanh chẳng bởi sợ buồn
Chẳng vui chẳng chán không luôn
Chẳng đã chẳng sẽ chẳng đương hiện còn
Chẳng thể dùng ngữ ngôn để thuyết
Thân Như Lai chính thiệt như vầy
Quán theo như thế chính ngay
Quán theo cách khác quán sai theo tà
Xá Lợi Phất hỏi Duy Ma Cật:
- Ông mạng chung chính thật nơi nào?
Nơi đây lại đến sinh vào
Duy Ma Cật nói như sau lời rằng:
- Pháp sở đắc của ông sanh diệt?
- Chẳng có đâu sinh diệt thưa ngài
- Các pháp sanh diệt chẳng thời
Thì sao còn hỏi diệt nơi đâu rồi
Lại sanh nơi đây thời vô lý
Hãy bình tâm suy nghĩ kỹ nào
Nhà ảo sư hóa hai người
Một nam một nữ có thời diệt sanh?
- Người ảo hóa chẳng sanh chẳng diệt
- Đức Như Lai thường thuyết pháp rằng
Các pháp như huyễn vô thường
- Đúng là như thế Phật hằng truyền ban
- Vậy sao còn hỏi về sanh diệt
Diệt dối hư tướng tuyệt hoại tan
Sanh giả dối tướng nối liền
Bồ Tát dù diệt thiện căn vẫn còn
Dù tái sanh chẳng sanh ác nghiệp
Đức Thế Tôn kế tiếp nói rằng:
- Quốc độ Diệu Hỷ trong lành
Có Phật Vô Động độ sanh cứu đời
Duy Ma Cật diệt nơi cõi đấy
Mà đến sanh ở tại nơi đây
Xá Lợi Phất mới trả lời:
- Kính bạch Đức Phật trời người Thế Tôn
Đúng là chuyện chưa từng có nói
Người ấy nguyền bỏ cõi trong lành
Mà chọn cõi trược tái sanh
Duy Ma Cật đáp lời rằng như sau:
- Ý ông sao mặt trời chiếu sáng

Có dung thông hoàn cảnh tối chăng?
- Trời mọc bóng tối dẹp tan
- Tại sao trời phải đi ngang Ta Bà
- Vì muốn dùng sáng trừ đen tối
Bậc thánh nhân cũng thế thôi mà
Dù sanh cõi Phật cấu dơ
Chính vì giáo hóa khắp đà chúng sanh
Nên chẳng thông với hàng ngu tối
Chỉ muốn trừ lầm lỗi chúng sinh
Bấy giờ đại chúng tâm thành
Muốn gặp Vô Động thường hằng Thế Tôn
Cõi Diệu Hỷ Thanh Văn Bồ Tát
Phật biết lòng khao khát chúng tăng
Bèn nói Duy Ma Cật rằng:
- Hãy vì cả chúng đàn tràng hôm nay
Hiện Vô Động Như Lai Diệu Hỷ
Cùng thánh nhân toàn thể cõi lành
Duy Ma Cật mới nghĩ rằng:
- Ta ngồi bất động đem liền về đây
Cõi Diệu Hỷ đất đai sông núi
Núi Tu Di tinh tú trời trăng
Thiên long bát bộ quỷ thần
Thánh chúng Bồ Tát và hàng Thanh Văn
Các đô thành thôn quê nam nữ
Các điện cung nhà cửa núi rừng
Cho đến Vô Động Thế Tôn
Cây Bồ Đề báu chân thường liên hoa
Khắp mười phương đàn na tín chủ
Vạn vật đều đầy đủ hiện tiền
Cầu thang ba cái nối liền
Từ trời Đạo Lợi tới biên Ta Bà
Chư thiên nhờ thang này mà đến
Kính Như Lai thọ lãnh chân kinh
Người Ta Bà cũng nhờ thang
Lên trời Đạo Lợi gặp hàng chư thiên
Cõi Diệu Hỷ vô lường công đức
Từ thuỷ luân tới Sắc Cuối Cùng
Tay phải rút lấy sẽ dùng
Như lấy đồ gốm mà cầm trong tay
Khiến tất cả chúng đây đều thấy
Liền nhập vào tự tại thần thông
Dời cõi Diệu Hỷ vào trong
Ta Bà quốc độ khi xong nghĩ thầm
Chúng Thanh Văn và hàng Bồ Tát
Các thiên vương đều cất tiếng rằng:

- Ai đã dời chỗ các con
Kính bạch Thế Tôn cứu hộ cho liền
Phật Vô Động mới bèn giải thích:
- Chẳng phải ta chuyển dịch các ngươi
Duy Ma Cật đã chuyển dời
Còn những trời người chưa đắc thần thông
Thì vẫn không biết mình di chuyển
Còn cõi này cũng chẳng bớt thêm
Ta Bà như cũ vẫn nguyên
Không bị chật hẹp vẫn liền như xưa
Lúc bấy giờ Phật Thích Ca nói:
- Các người xem cõi nước tịnh thanh
Bồ Tát thánh chúng trong lành
Cõi Phật Diệu Hỷ trang nghiêm thế nào
Cả chúng đều thưa rằng thù thắng
- Bồ Tát tu muốn đặng cõi lành
Nên học theo đạo sở hành
Đức Phật Vô Động thường hằng Như Lai
Lúc hiện bày cõi lành Diệu Hỷ
Nơi Ta Bà hàng tỷ phát tâm
Bồ Đề Vô Thượng tối tôn
Về cõi Diệu Hỷ nguyện sanh sau này
Phật Thích Ca ghi cho bọn họ
Được thọ sanh cõi đó kiếp sau
Cõi Phật Diệu Hỷ nhiệm mầu
Ứng hiện lợi ích thâm sâu Ta Bà
Phật sự xong trở về bổn xứ
Đức Phật tứ Xá Lợi Phất rằng:
- Ông thấy cõi Diệu Hỷ chăng
Đức Phật Vô Động thường hằng Thế Tôn
- Bạch Thế Tôn con đà thấy rõ
Nguyện chúng sanh đều có cõi lành
Như cõi Vô Động tịnh thanh
Như Duy Ma Cật thần thông biện tài
Những chúng sanh tương lai hiện tại
Nghe kinh này được thảy thiện căn
Nghe rồi tín giải tu hành
Thọ trì đọc tụng tinh cần làm theo
Nếu có người kinh này nghe đặng
Thì được kho bảo tạng chân thường
Đọc tụng giải nghĩa tu hành
Chư Phật hộ niệm chỉ đường vào chân
Nếu có người tụng kinh biên chép
Chỗ họ ngồi có Phật bao che
Kinh này tùy hỷ mà nghe

Sẽ được hướng thẳng Bồ Đề chánh tri
Kẻ tín giải kinh này sâu tuyệt
Kệ bốn câu giải thuyết cho người
Người ấy được thọ ký rồi
Vô Thượng Chánh Đẳng đắc thời tương lai

13. PHÁP CÚNG DƯỜNG

Đế Thích bèn ở nơi đại chúng
Bạch Thế Tôn lời chứng như sau:
- Con nghe kinh điển đã nhiều
Từ nơi Đức Phật hoặc nơi Văn Thù
Nhưng thiệt chưa từng nghe kinh điển
Bất tư nghì thật tướng thần thông
Như Phật thuyết con hiểu rằng
Nghe kinh tín giải tu hành theo kinh
Hoặc thọ trì kính tin đọc tụng
Đạo chân như sẽ chứng quả thành
Bít nẻo ác mở cửa lành
Được Phật hộ niệm phục hàng chúng ma
Dẹp ngoại đạo Bồ Đề tu đạo
Trụ đạo tràng y giáo Như Lai
Người nào đọc tụng thọ trì
Tu hành theo đó con thì trợ nương
Cùng quyến thuộc cúng dường hầu hạ
Nơi đô thành thôn dã núi rừng
Đồng bằng quán trọ hồ sông
Nơi nào kinh có chúng con sẽ cùng
Đến cho đó đọc chung kinh pháp
Kẻ chưa tin khiến nhập niềm tin
Đã tin hộ vệ càng thêm
Phật liền tán thán lời rằng như sau:
Thật lành thay nhiệm mầu Thiên Đế
Mừng cho ông bảo vệ kinh này
Kinh này rộng thuyết thật hay
Bồ Đề Vô Thượng tuyệt vời nghĩa sâu
Kinh này nơi ba đời chư Phật
Người thọ trì thường nhật kinh này
Tức là cung kính Như Lai
Cúng dường chư Phật ba đời Thế Tôn
Này Thiên Đế ở trong thế giới
Có Thế Tôn số tới vô vàn
Như tre mè lúa cây rừng
Nếu có Phật tử thành tâm cúng dường
Lại thờ phụng tán dương chư Phật
Cho đến khi Phật diệt độ rồi
Bèn đem xá lợi các ngài
Xây dựng thất bửu rộng tày tứ thiên
Cao đến cõi Phạm Thiên rực rỡ
Dùng hương hoa lại có tràng phan

Lại dùng âm nhạc cúng dường
Vi diệu bậc nhất du dương tuyệt vời
Hoặc trọn đời hoặc đầy một kiếp
Theo ý ông phước nghiệp nhiều chăng?
- Bạch Thế Tôn thật vô vàn
Phước đức người ấy kiếp ngàn kể sao
Phật liền bảo như sau Thiên Đế:
-Nếu có người có thể nghe về
Giải thoát bất khả tư nghì
Kinh này tín giải thọ trì siêng năng
Lại tu hành theo lời Phật thuyết
Thì phước duyên lại thiệt lớn hơn
Người trước trọn kiếp cúng dường
Bồ Đề chư Phật đều sanh kinh này
Tướng Bồ Đề vốn thời vô lượng
Nên phước duyên tối thắng vô lường
Phật lại bảo Thiên Đế rằng:
- Quá khứ vô lượng a tăng kỳ đời
Đại Trang Nghiêm tuyệt vời thế giới
Kiếp Như Lai tên gọi Trang Nghiêm
Đức Dược Vương Phật giáng trần
Hai mươi tiểu kiếp độ sanh cứu đời
Hàng thanh văn ba mươi sáu ức
Bậc thánh nhân số ức mười hai
Chuẩn luân Bửu Cái thiên tài
Đầy đủ thất bảo làm vua cõi trần
Vua ngàn con đoan trang dũng mãnh
Lại có tài hàng oán phục thù
Bửu Cái lúc đó phụng thờ
Dược Vương Đức Phật trải qua năm đời
Trải qua rồi ngàn con lại phán:
- Các con nên thờ phụng Như Lai
Ngàn con theo bố vâng lời
Cúng dường thờ Phật đủ nơi năm đời
Một vương tử tên thời Nguyệt Cái
Mới nghĩ thầm cúng thảy nào hơn
Do nơi Đức Phật oai thần
Trên không bỗng có tiếng vang nói rằng:
- Pháp cúng dường cúng dường tối thắng
Nguyệt Cái thưa: - Pháp cúng dường sao?
- Pháp cúng dường như thế nào
Nếu người muốn biết hỏi nơi Phật ngài
Nguyệt Cái thời đến nơi Phật ở
Đảnh lễ chân rồi tỏ Phật rằng:
- Thế Tôn trong các cúng dường

Thời pháp cúng dường tất cả là hơn
Pháp cúng dường là sao, bạch Phật
Lúc bấy giờ Đức Phật trả lời:
- Pháp cúng dường thật tuyệt vời
Là kinh thâm diệu ba đời Thế Tôn
Là tổng trì thần thông sở ấn
Là hạt nhân pháp tạng thánh nhân
Khó tin khó lãnh khó hành
Vi diệu khó thấy trong lành chẳng dơ
Chẳng phải do nghĩ suy đến được
Người tu hành đạt bậc không lui
Thành tựu lục độ sáng ngời
Khéo phân biệt nghĩa thuận nơi Bồ Đề
Siêu việt đủ trọn bề kinh điển
Vào đại bi lìa chuyện ma tà
Nhân duyên thuận pháp Phật Đà
Ngã nhân thọ mạng cùng là chúng sanh
Các tướng không chẳng sanh chẳng tác
Khiến chúng sanh vào các đường lành
Ngồi đạo tràng chuyển pháp luân
Long thiên hộ pháp tán dương thảy đều
Khiến chúng sanh nhập vào pháp tạng
Gom trí năng các đấng thánh hiền
Thuyết đạo Bồ Tát sở hành
Nương nghĩa thật tướng pháp trần giải khai
Lại trình bày vô thường tịch diệt
Vô ngã và tướng thiệt khổ không
Cứu giúp tất cả chúng sanh
Tà ma ngoại đạo lũ tham đều gờm
Chư Thế Tôn cùng nhau tán thán
Lìa trầm luân khiến đặng Niết Bàn
Chư Phật tam thế mười phương
Rộng thuyết kinh quyển chỉ đường về chân
Nghe kinh điển tu hành tín giải
Thọ tụng trì chỉ lối chúng sanh
Hộ trì chánh pháp siêng năng
Là pháp cúng dường tối thắng trần gian
Nơi các pháp tu hành hoan hỷ
Tùy thuận theo thập nhị nhân duyên
Lìa các tà kiến nhị biên
Đắc vô sanh nhẫn nương trên đại thừa
Quyết định theo niềm tin vô ngã
Vô chúng sanh chẳng phá nhân duyên
Lìa nơi ngã sở ngay liền
Nương nơi ý nghĩa không nương nơi lời

Y theo trí không y theo thức
Y theo kinh công đức hoàn toàn
Y theo pháp chẳng y nhân
Tùy thuận pháp tướng chẳng nương chẳng vào
Vô minh diệt hạnh nào cũng diệt
Các pháp sanh tận diệt hoàn toàn
Nên lão tử cũng diệt tan
Tác quán nhân duyên như thế vô cùng
Nên kiến chấp trong lòng không khởi
Pháp cúng dường ấy gọi tối tôn
Phật bảo Thiên Đế lời rằng:
- Nguyệt Cái nghe Phật Dược Vương thuyết rồi
Liền tức thời đắc nhu thuận nhẫn
Liền cởi y báu sáng trên thân
Cúng dường Phật và bạch rằng:
- Sau Phật Niết Bàn con sẽ siêng năng
Theo chánh pháp cúng dường pháp thí
Nhờ oai thần Phật sẽ hộ trì
Khiến con hàng phục tức thì
Não phiền ma oán đền nghì Như Lai
Tu theo hạnh đại thừa Bồ Tát
Đức Dược Vương hiểu thật tâm can
Nguyệt Cái bèn thọ ký rằng:
- Ngươi sẽ hộ vệ pháp thành Như Lai
Ngài Nguyệt Cái chứng lời thanh tịnh
Nghe Phật ghi khởi tín xuất gia
Tinh tấn tu tập miệt mà
Chẳng bao lâu đặng khéo đà thần thông
Đạo Bồ Tát tu hành đắc pháp
Được tổng trì nói pháp biện tài
Sau khi Phật diệt độ rồi
Tùy duyên hóa độ mãn mười đời lâu
Sư Nguyệt Cái siêng tu tinh tấn
Lại hộ trì pháp chánh ngay đời
Giáo hóa trăm muôn ức người
Bồ Đề vô thượng vào nơi không lùi
Vô số người phát tâm từ mẫn
Quyết tu hành theo hạnh nhị thừa
Chúng sanh vô lượng khéo tu
Theo pháp thập thiện sanh đưa cõi trời
Vua Bửu Cái trước kia chứng thánh
Phật hiệu rằng Bửu Diệm Như Lai
Ngàn con vua đã chứng ngôi
Là ngàn vị Phật trong đời kiếp nay
Phật Ca La Cưu Tôn Đà cho đến

Phật cuối cùng Lâu Chí Như Lai
Sư Nguyệt Cái tức Ta đây
Pháp cúng dường thật tuyệt vời tối tôn

14. CHÚC LỤY

Phật bảo cùng thánh tăng Di Lặc:
- Nay ta đem phó thác cho ông
Bồ Đề Vô Thượng pháp chân
Đã được tích tụ a tăng kỳ đời
Khi Phật giáo đến thời mạt vận
Các ông nên cố gắng phổ truyền
Nên dùng thần lực rộng tuyên
Giảng giải Phật pháp có trên kinh này
Cõi Ta Bà chớ cho đoạn dứt
Đời vị lai nhất định có người
Thiện nam tín nữ tuyệt vời
Thiên Long Bát Bộ ma trơi quỷ thần
Sẽ phát tâm Bồ Đề Vô Thượng
Ưa đại thừa tinh tấn siêng năng
Không kinh sẽ mất thiện căn
Nghe kinh hoan hỷ mà sanh Bồ Đề
Các ông nên tùy nghi ứng thuyết
Di Lặc ông nên biết ngay giờ
Bồ Tát hai tướng căn cơ
Thứ nhất Bồ Tát bậc sơ học thường
Ham văn chương ưa tìm nghĩa cú
Thứ hai Bồ Tát đã tu lâu
Có đạo hạnh thật thâm sâu
Đối với kinh điển không câu nệ gì
Đọc thọ trì nghe rồi tâm tịnh
Y theo kinh quyết định tu hành
Người sơ học gặp khó khăn
Nghe kinh thâm diệu sanh lòng chẳng tin
Một khiếp sợ không liền tùy thuận
Hoặc có khi phỉ báng mà rằng:
- Xưa nay chẳng thấy có kinh
Nơi nào như vậy thật tình khó tin
Hai gặp người phổ truyền kinh diệu
Không chịu thân mà lại nói xàm
Chê bài người ấy sai lầm
Vì hai thói đó hại tâm Bồ Đề
Lại có hai hạng người lầm lỗi
Một là khinh người mới sơ tâm
Chẳng dạy họ thật sai lầm
Hai là tín giải pháp thâm nhiệm mầu
Nhưng chấp tướng phân cao phân thấp
Hai hạng này khó nhập vô sanh

Di Lặc liền bạch Phật rằng:
- Như lời Phật thuyết con nguyền lìa xa
Hai lỗi lầm để mà trì pháp
Hạ quyết tâm chứng nhập Như Lai
Nếu đời mạt pháp có người
Thọ trì đọc tụng kinh này thường xuyên
Con sẽ liền nhất tâm hộ niệm
Khiến cho người mầu nhiệm hiểu kinh
Thọ trì đọc tụng kính tin
Tu hành tinh tấn rộng truyền độ sanh
Đấy là do lực thần Di Lặc
Sức hộ trì mà được như trên
Đức Phật bảo Di Lặc rằng:
- Lành thay Di Lặc Ta mừng cho ông
Lúc bấy giờ chúng tăng bạch Phật:
- Đến sau khi Phật diệt độ rồi
Chúng con sẽ thuận Như Lai
Phổ biến giảng giải khắp đời mười phương
Và dẫn dắt chúng tăng thuyết pháp
Khiến cho đều đắc nhập ý kinh
Bấy giờ Tứ Thiên Vương rằng:
- Thôn quê thành thị đồng bằng núi sông
Bất cứ trong nơi nào hễ biết
Người tụng trì giải thuyết kinh này
Con và quyến thuộc đến nơi
Đó mà nghe pháp đồng thời khiến cho
Trong phạm vi trăm do tuần đó
Không một ai có thể hại người
A Nan bạch với Như Lai:
- Kinh này trì thọ tên thời ra sao?
Với A Nan Thế Tôn tuyên bố
Chân kinh này lại có hai tên

Một là Duy Ma Cật Sở Thuyết Kinh
Hai là Pháp Môn Giải Thoát Bất Khả Tư Nghì

Khi Phật thuyết kinh này xong
Tất cả tín thọ hỷ hoan phụng hành

